

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้เขียนได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ทั้งเอกสาร บทความวารสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาเป็นแนวทางสำหรับกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อวิจัหาสาเหตุ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการจัดเก็บรายได้ให้เกิดประสิทธิภาพตามนโยบาย การพัฒนารายได้ท้องถิ่นที่มุ่งเพิ่มประสิทธิภาพการคลังของท้องถิ่นให้มีฐานะทางการคลังที่มั่นคง สามารถยืนได้ด้วยตัวเอง ท้องถิ่นจึงมีความจำเป็นต้องปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเก็บ ภาษีอากรของท้องถิ่น โดยเน้นการจัดเก็บภาษีและการเพิ่มรายได้ เพื่อให้มีงบประมาณเพียงพอ ต่อการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้ โดยไม่ต้องพึ่งพาเงินอุดหนุนจากรัฐบาล ทำให้ท้องถิ่นมีอิสระ ในการบริหารกิจการของตนเองมากขึ้น และลดการควบคุมจากรัฐบาล ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ
3. แนวคิดในการบริหารจัดการการจัดเก็บภาษีอากร
4. แนวคิดเกี่ยวกับรายได้ของรัฐบาล
5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ
6. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
7. ข้อมูลพื้นฐานองค์การบริหารส่วนตำบลกฤษบุรี
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
9. สรุปเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี

โดยทั่วไปแล้วประสิทธิภาพ (Efficiency) ในการปฏิบัติงานมักจะแยกไม่ออกกับประสิทธิผล (Effectiveness) ในการปฏิบัติงานเพราะการปฏิบัติงานนั้น จะมีประสิทธิภาพไม่ได้ ถ้าหากว่าการปฏิบัติงาน นั้นไม่มีประสิทธิผล ซึ่งหมายความว่า การปฏิบัติงานจะไม่บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ แต่ในขณะเดียวกัน การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลก็ไม่จำเป็นว่าการปฏิบัติงานนั้น จะต้องมีประสิทธิภาพ เสมอไป จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องของผู้เขียน พบว่า คำว่าประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

(Efficiency) จะหมายถึง ผลการปฏิบัติงานที่ดี การปฏิบัติงานที่ดีบรรลุตามวัตถุประสงค์ จะหมายถึง การทำงานที่มีประสิทธิภาพ ในทางตรงกันข้ามหากผลการทำงานไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ จะหมายถึง การทำงานที่ด้อยประสิทธิภาพ

คาร์พัวว์ (Capiow, 1964 : 119-124 อ้างถึงในมนต์ชัย กวินัญชยานนท์, 2549 : 8) สร้างสิ่งที่เรียกว่าแบบจำลองเดี่ยวทางทฤษฎี (Single Theoreticle Model) เพื่อนำไปสู่การคาดคะเนที่เป็นประโยชน์ให้กว้างขวางขึ้น โดยเสนอแนะว่าประสิทธิผลขององค์การในระยะ เวลาที่แตกต่างกันสามารถเอามาเปรียบเทียบกันและประเมินผลโดยวัดจากตัวแปร 4 ตัว ได้แก่

1. ความมั่นคง (Stability)
2. ความผสมผสานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Integration)
3. ความสมัครใจ (Voluntarism)
4. ความสัมฤทธิ์ (Achievement)

จากแนวความคิดและการวิเคราะห์วิจัยตลอดจนการสร้างแบบจำลองในเรื่องการประเมินประสิทธิผลขององค์การที่ผ่านมามีทั้งข้อดีและข้อเสีย ในการวัดประสิทธิผลออกได้เป็นลักษณะกว้างได้ 2 แนวทาง ดังนี้คือ

1. การประเมินประสิทธิผลในแง่ของเป้าหมาย (The Goal Approach) ซึ่งมีอยู่หลายรูปแบบ เช่น การใช้มาตรการในการวัดประสิทธิผลที่ตั้งอยู่บนวิธีการและเป้าหมาย (Means and Ends) ขององค์การมากกว่าที่จะใช้เกณฑ์การวัดที่อยู่ภายนอกองค์การ ความยืดหยุ่นคล่องตัว (Flexibility) และการปราศจากซึ่งความกดดัน (Strain) และข้อขัดแย้ง (Conflict) มีความสัมพันธ์ต่อการเกี่ยวข้องกับการประเมินประสิทธิผลขององค์การเกณฑ์ซึ่งบ่งชี้ (Indicators) ความมีประสิทธิภาพเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกับเป้าหมายขององค์การ

2. การประเมินผลในแง่ของระบบทรัพยากร (The System-Resource Approach) เป็นการประเมินประสิทธิผล ที่หมายถึง ความสามารถขององค์การในการแสวงหาผลประโยชน์จากสภาพแวดล้อม เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรซึ่งหายากและมีคุณค่า องค์การจะมีประสิทธิผลที่สุด ก็ต่อเมื่อองค์การสามารถแสวงหาผลประโยชน์สูงสุด (Maximizes) ได้จากตำแหน่งที่ทำการต่อรองและใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด (Optimizes) ในการได้มาซึ่งทรัพยากร (Resource Procurement)

จากแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีผู้เขียนสรุปได้ว่า หากการปฏิบัติงานไม่มีประสิทธิภาพ งานที่ให้ก็จะไม่บรรลุตามเป้าหมายหรือตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ และทำให้ผลการปฏิบัติงานออกมาได้ไม่ดี ก็คืองานที่ได้ก็จะด้อยประสิทธิภาพตามมา

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ

ในปัจจุบันนี้องค์กรที่มีระบบการบริหารงานที่ดีย่อมประสบความสำเร็จได้มากกว่า ในขณะที่ขบวนการองค์กรที่จะประสบความสำเร็จจำเป็นต้องอาศัยบุคลากรที่มีความเต็มใจทุ่มเทความรู้ความสามารถ และมีความผูกพันต่อองค์กรที่จะอุทิศตนเองในการทำงานหนัก หลักการกระตุ้นหรือจูงใจจึงถูกคิดค้นขึ้นเพื่อใช้ในการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจสูงสุด โดยคาดหวังว่าเมื่อมีความรู้สึกพึงพอใจในการทำงานย่อมพร้อมที่จะปฏิบัติงานด้วยความทุ่มเทเสียสละ แต่แรงจูงใจเป็นเรื่องที่ซับซ้อน ถ้าไม่เข้าใจอย่างถ่องแท้มักจะก่อให้เกิดการใช้ที่ผิดพลาด ดังนั้นแรงจูงใจในการทำงานเป็นหลักการเสริมสร้างขวัญของผู้ปฏิบัติงานในการแสดงพฤติกรรมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการทำงานของบุคคลที่มีต่อองค์กร

ดิน ปรัชญพฤทธิ (2541 : 258) ให้ความหมาย การจูงใจ ว่าหมายถึงระดับความพร้อมของพนักงานที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งระดับความพร้อมเกิดจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความสำเร็จ การที่ผลงานเป็นที่ยอมรับ ความรับผิดชอบ ความเจริญเติบโตส่วนบุคคล และงานในตัวของมันเอง ภายหลังความต้องการขั้นพื้นฐาน เช่น เงินเดือน สภาพความมั่นคงในงานและสภาพการทำงาน ได้รับการตอบสนองแล้ว

แนวคิดของแรงจูงใจในการทำงาน

ความหมายของการจูงใจในการทำงาน

สมใจ ลักษณะ (2546 : 63) กล่าวถึง “แรงจูงใจ” (Motivation) คือ แรงที่กระตุ้นผลักดัน ชี้นำให้บุคคลทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือคงเว้นไม่ทำพฤติกรรมอย่างหนึ่ง สิ่งเร้าที่เป็นปัจจัยทำให้เกิดแรงจูงใจจะเรียกว่า สิ่งจูงใจ เช่น เงิน เกียรติยศ เป็นต้น

ตุลา มหาพสุชานนท์ (2545 : 209-211) กล่าวสรุปไว้ว่า แรงจูงใจในการทำงาน คือ พลังหรือแรงผลักดันทั้งภายนอกและภายในตัวบุคคล ซึ่งกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมในแนวทางที่สนองตอบต่อความต้องการของตน นั่นคือความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการ (Need) แรงขับ (Drive) และรางวัลเป็นสิ่งล่อใจ (Incentives) รวมทั้งเป็นแรงกระตุ้นที่จะทำให้บุคคลรักษาพฤติกรรมเหล่านั้นไว้ แต่แต่ละบุคคลจะเลือกพฤติกรรมเพื่อตอบสนองในแต่ละสถานการณ์ที่แตกต่างกันไป พฤติกรรมที่เลือกแสดงเป็นผลมาจากลักษณะของบุคคล บรรยากาศ และสภาวะแวดล้อมขององค์กร

สมศักดิ์ ขอบตรง (2543 : 181-184) กล่าวถึง การทำงานของบุคคลแต่ละคนในองค์กร ย่อมขึ้นอยู่กับแรงจูงใจ ที่เป็นสิ่งกระตุ้นให้บุคคลทำงาน ผลงานจะดีและมีประสิทธิภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับความสามารถ (Ability) และสิ่งแวดล้อม (Environment)

เป้าหมายของการจูงใจ

เป้าหมายของการจูงใจ คือ ความพึงพอใจ (Satisfaction) ซึ่งเวอริชและคุนท (Wehrich & Koontz, 1993 : 465) อ้างถึงใน สมัคคี ชอบตรง (2543 : 182) ได้ให้ความเห็นว่าการจูงใจเป็นสิ่งเร้าและความพยายามที่จะตอบสนองความต้องการหรือเป้าหมาย ส่วนความพึงพอใจเป็นความรู้สึกพอใจเมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองแล้ว ดังนั้นผู้บริหารหรือผู้จัดการจึงต้องศึกษาถึงความพึงพอใจของบุคคล และพยายามสร้างความพึงพอใจของบุคคลให้สูงขึ้น

ขั้นตอนของกระบวนการจูงใจ

ขั้นตอนของกระบวนการจูงใจ (The Motivation Process) มี 4 ขั้นตอน เริ่มจากการรับรู้ความต้องการ (Recognize Need) การพิจารณาวิธีที่สนองความพอใจ (Consider Ways to Satisfy Need) การมีพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมาย (Perform Goal Directed Behavior) และการประเมินรางวัล (Assess Reward) โบวีและคณะ (Bovee & Others, 1993 : 438 อ้างถึงในสมัคคี ชอบตรง, 2543 : 183)

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 130 อ้างถึงในสมัคคี ชอบตรง, 2543 : 183) ได้ให้ความเห็นว่า การจูงใจ จะทำให้บุคคลปรับพฤติกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการที่เหมาะสมที่สุด โดยพฤติกรรมที่แสดงออกมาแต่ละชนิดนั้น ขึ้นอยู่กับบุคคล ดังนี้

1. ถ้าบุคคลมีความสนใจในสิ่งใดก็จะเลือกพฤติกรรม และความพอใจที่จะทำกิจกรรมนั้น ๆ รวมทั้งพยายามทำให้เกิดผลดีที่สุด
2. ความต้องการจะเป็นแรงกระตุ้นให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการนั้น
3. ค่านิยมที่เป็นคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ เช่น ค่านิยมทางเศรษฐกิจ สังคม ความงาม จริยธรรม วิชาการ เหล่านี้เป็นแรงกระตุ้นให้แรงขับของพฤติกรรมตามค่านิยมนั้น
4. ทัศนคติที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ก็มีผลต่อพฤติกรรมนั้น เช่น ถ้ามีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานก็จะทำงานด้วยความทุ่มเท
5. ความมุ่งหวังที่ต่างระดับกันก็เกิดแรงกระตุ้นที่ต่างระดับกันด้วย คนที่ตั้งระดับต่างกันก็เกิดแรงกระตุ้นที่ต่างระดับกันด้วย คนที่ตั้งความมุ่งหวังไว้สูงจะพยายามมากกว่าผู้ที่ตั้งระดับความมุ่งหวังไว้ต่ำ
6. การแสดงออกของความ要求在แต่ละสังคมจะแตกต่างกันออกไปตามขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของสังคมของตน ยิ่งไปกว่านั้นคนในสังคมเดียวกันยังมีพฤติกรรมในการแสดงความต้องการที่ต่างกันอีกด้วย เพราะสิ่งเหล่านี้เกิดจากการเรียนรู้ของตน
7. ความต้องการอย่างเดียวกัน ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันได้
8. แรงผลักดันที่แตกต่างกัน ทำให้การแสดงออกของพฤติกรรมที่เหมือนกันได้

9. พฤติกรรมอาจสนองความต้องการได้หลาย ๆ ทางและมากกว่าหนึ่งอย่างในเวลาเดียวกัน เช่น ตั้งใจทำงาน เพื่อไว้เงินเดือน และได้ชื่อเสียงเกียรติยศ ความยกย่องและยอมรับจากผู้อื่น

ประเภทของการจูงใจ

ซูพันซ์ สมแก้อ์ และสุริยะ แซ่มศรีรัตน์ (2545 : 42) แบ่งประเภทของการจูงใจออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากองค์ประกอบภายนอก ตัวบุคคลองค์ประกอบดังกล่าวอาจเป็นสิ่งชวนใจหรือรางวัล หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่กระทำโดยตรง

2. แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) แรงจูงใจชนิดนี้เกิดขึ้นจากองค์ประกอบภายใน ตัวบุคคล เช่น ทำเพราะสนใจหรือสนุกกับงานนั้น ความสำเร็จของกิจกรรมที่ทำจะเป็นรางวัลโดยตัวมันเอง จึงไม่ต้องมีสิ่งล่อหรือรอให้ผู้อื่นบังคับ

คุณลักษณะเบื้องต้นของแรงจูงใจ

ซูพันซ์ สมแก้อ์ และสุริยะ แซ่มศรีรัตน์ (2545 : 42) กล่าวว่า ลักษณะของแรงจูงใจ มี 3 อย่าง คือ

1. ความพยายาม คือ ความเข้มแข็งของพฤติกรรมของบุคคล ความมากน้อยของความพยายามที่บุคคลใช้กับงาน

2. ความไม่หยุดยั้ง คือ ความไม่หยุดยั้งที่บุคคลแสดงออกภายในการใช้ความพยายามกับงานของพวกเขา

3. ทิศทางความพยายามและความไม่หยุดยั้งจะอ้างถึงปริมาณของงานส่วนใหญ่ที่บุคคลได้สร้างขึ้นมา สิ่งที่สำคัญเท่าเทียมกันคือ คุณภาพงานของบุคคล

เทคนิคการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน

ซูพันซ์ สมแก้อ์ และสุริยะ แซ่มศรีรัตน์ (2545 : 52-56) กล่าวถึง เทคนิคการสร้างแรงจูงใจกับผู้ใต้บังคับบัญชา ให้มีความรู้สึกรักอยากทำงานสนองความตั้งใจของผู้บริหารนั้น ผู้บริหารอาจใช้เทคนิควิธีการที่จะสร้างแรงจูงใจแก่ผู้ปฏิบัติงานในองค์การได้ดังนี้

1. สร้างจุดมุ่งหมายในการทำงาน ซึ่งจุดมุ่งหมายนั้นควรมีคุณค่าสำหรับเขา มีความท้าทาย ความรู้ความสามารถนำไปปฏิบัติเป็นรูปธรรมจนบรรลุจุดมุ่งหมายได้

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผน ผู้ปฏิบัติงานจะมีความพร้อมที่จะทำงานร่วมกับผู้บริหารด้วยความเต็มใจ จากการเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชา

3. การคิดหาทางให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้ปฏิบัติงาน การทราบผลการปฏิบัติงานของเขาเป็นระยะ ๆ จะทำให้เกิดความพอใจ ทำให้รู้ว่าควรแก้ไขปรับปรุงสิ่งไหน โดยการพูดคุยกันอย่างตรงไปตรงมา มีการประเมินผลงานเพื่อศึกษาความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานจะทำให้เขาภูมิใจ

ในผลสำเร็จของการปฏิบัติงานของเขา และหาทางแก้ไขเพื่อให้ผลงานดีขึ้น เมื่อเขาเห็นความจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไข

4. ลดความขัดแย้ง แก้ไขข้อขัดแย้งต่าง ๆ ด้วยการสร้างความเข้าใจต่อกันใช้วิจารณ์ญาณในการแก้ไขปัญหาคด้วยบรรยากาศอย่างตรงไปตรงมาและยุติธรรม

5. สร้างระบบสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ทำการสื่อสารสร้างความเข้าใจกับผู้ปฏิบัติงานอยู่เสมอ จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานได้ทราบสภาพการณ์ต่าง ๆ ในการทำงานว่าเป็นอย่างไร

6. เปิดโอกาสแสดงความคิดเห็น เป็นการแสดงให้เห็นถึงความสนใจและความสำคัญในตัวผู้ปฏิบัติงาน

7. ห่วงใยผู้ใต้บังคับบัญชา โดยให้ความสนใจต่อผู้ปฏิบัติงานเป็นรายบุคคลในทุกด้าน

8. การให้เกียรติยกย่องชมเชย ด้วยการให้ความจริงใจต่อคำยกย่องชมเชยแก่ผู้ปฏิบัติงานทั้งต่อหน้าและลับหลัง การให้รางวัลในโอกาสอันควร

9. การมีสติ สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ เมื่อเกิดสภาพการณ์ที่ไม่เป็นที่พึงพอใจในสิ่งทั้งหลายทั้งปวง

10. การครองใจคน เป็นผู้มีใจกว้างและเป็นมิตรกับคนทั่วไป ยินดีรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น

11. รู้หลักลงโทษ การดำเนินควรกระทำเมื่อจำเป็นจริง ๆ การดำเนินที่นำไปควรกระทำเพื่อให้เกิดความรู้ เพื่อปรับปรุงแก้ไข การลงโทษควรหลีกเลี่ยงให้มาก

12. มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ด้วยการพยายามสร้างงานให้เป็นที่สนใจ สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปฏิบัติให้มากที่สุด

13. หลีกเลี่ยงการข่มขู่ อย่าใช้วิธีข่มผู้ปฏิบัติงานเพื่อให้เขาทำงาน เพราะแม้งานสำเร็จก็จะออกมาไม่ดีไม่มีคุณภาพ

14. ผู้รับผิดชอบ อย่าโยนความคิดให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน โปรคระลึกเสมอว่าผู้ปฏิบัติงานพยายามจะทำดีที่สุด โดยการร่วมทำงาน การที่ผู้บังคับบัญชาลงมือร่วมทำงานกับลูกน้องในโอกาสต่าง ๆ จะสร้างความพอใจให้เกิดขึ้น จากความรู้สึกที่ว่าหัวหน้ามีความเป็นกันเองและยอมเห็นดีเห็นงามกับเขาด้วย

15. จัดระบบงาน พยายามจัดระบบงานให้ดี เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนในการทำงาน การจัดงานให้เหมาะสมกับคน ทั้งชนิดและปริมาณของงาน ผู้ปฏิบัติงานได้ทำงานที่ตนถนัด มีปริมาณของงานเหมาะสมกับความสามารถของเขา จะทำให้ผู้ปฏิบัติทำงานด้วยความสนุกเต็มใจไม่เบื่อหน่าย

16. ตระหนักถึงคุณค่าแห่งตน ด้วยการพัฒนาปรับปรุงตนเองให้มีความสามารถเพียงพอที่จะสร้างความก้าวหน้าและแข่งขันกับหน่วยงานอื่นได้ ด้วยการเปิดโอกาสให้มีการแข่งขัน

17. ให้มีการแข่งขัน ผู้บังคับบัญชาที่ฉลาดพยายามช่วยให้มีการแข่งขันในการทำงานระหว่างบุคคลหรือระหว่างกลุ่มบุคคล

18. ช่วยเหลือเมื่อติดขัดหรือมีปัญหา เมื่อผู้ปฏิบัติงานเกิดปัญหาหรือขัดข้องในการทำงาน ต้องการคำแนะนำหรือชี้แนะ โดยเฉพาะในเรื่องต่าง ๆ ผู้บังคับบัญชาอาจเข้าช่วยเหลือแก้ไขปัญหาหรือข้อขัดข้องต่าง ๆ ให้ด้วยวิธีการต่าง ๆ จะทำให้เกิดความรู้สึกว่าผู้บังคับบัญชาไม่ทอดทิ้งหรือปล่อยให้โดดเดี่ยว

19. การสร้างบรรยากาศในการทำงาน บรรยากาศในการทำงานดีทั้งกายภาพและทางจิตใจ จะทำให้ทุกคนในที่นั้นอยากทำงาน

20. การมีอุปกรณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการทำงาน จะเป็นการกระตุ้นให้คนอยากทำงานเมื่อมีความสะดวกในการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ก็จะทำให้ทำงานได้รวดเร็ว

21. การทดสอบ การทดสอบผู้ปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ/ทำให้ผู้ปฏิบัติงานรู้ผลดีและข้อผิดพลาดในการทำงานของเขา จะทำให้เขาได้มีโอกาสปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น และภูมิใจในความสำเร็จของการทำงาน จะเป็นแรงจูงใจให้ทำงานให้ดียิ่งขึ้น

22. พยายามให้อิทธิพลของกลุ่มใหญ่ดึงกลุ่มเล็ก โดยการกระตุ้นให้กลุ่มบุคคลส่วนใหญ่กระทำตัวเป็นตัวอย่างในการปฏิบัติงานที่ดี จะเป็นอิทธิพลที่ดึงคุณคนส่วนน้อยที่เหลือให้กระทำดีตามไปด้วย

23. การยกย่องให้เกียรติและให้การยอมรับ จะทำให้ผู้บังคับบัญชามีความภูมิใจที่จะได้รับการยกย่องและเป็นที่ยอมรับของสังคมรอบ ๆ ตัวเขา และจากผู้บังคับบัญชา

24. การให้ความเป็นมิตร ลูกน้องจะรู้สึกอบอุ่น เมื่อหัวหน้าให้ความเป็นมิตรอย่างจริงใจ

25. การให้ความเป็นธรรม ผู้บังคับบัญชาต้องให้ความเป็นธรรมอย่างเสมอภาคแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนเสมอเท่าเทียมกัน

ปัญหาอุปสรรคของแรงจูงใจในการทำงาน

ชูพันธ์ สมเกื้อ และสุริยะ แซ่มศิริรัตน์ (2545 : 55) กล่าวว่า โดยปกติมนุษย์จะหาวิธีการต่าง ๆ ที่จะสนองความต้องการและทำให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ความต้องการบางอย่างก็ได้รับการตอบสนองได้ง่าย แต่ความต้องการบางอย่างก็ยากที่จะสนองได้ เพราะมีอุปสรรคมากมาย ผลที่ตามมาคือทำให้เกิดการผิดหวัง และหาวิธีการปรับตัวต่าง ๆ กัน อุปสรรคต่าง ๆ ที่มีดังนี้

1. อุปสรรคภายนอกตัวบุคคลนั้นก็อาจแบ่งได้ดังนี้

1.1 อุปสรรคที่เกิดจากเหตุการณ์หรือสิ่งของต่าง ๆ ที่ไม่ใช่บุคคล ซึ่งอาจเข้ามาเกี่ยวข้องกับทำให้ชีวิตมนุษย์เกิดความยุ่งยาก และไม่สามารถบรรลุเป้าหมายชีวิตได้ เช่น การว่างงานทำให้มีปัญหาเศรษฐกิจ การเก็บภาษีแพง ๆ ทำให้ผู้มีรายได้น้อยไม่พอใจ

1.2 อุปสรรคที่มาจากบุคคลอื่น การทำงานในองค์กรนั้นสมาชิกจะพึ่งพาอาศัยกันและกัน แต่ในบางครั้งพฤติกรรมของบุคคลหนึ่งอาจทำให้บุคคลอื่นไม่พอใจ และเกิดความคับข้องใจได้

1.3 กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในการทำงานในองค์กรนั้น อาจไปขัดกับความคาดหวังและความต้องการของบุคคล และขัดกับบุคลิกภาพที่บุคคลได้รับการอบรมเลี้ยงดูมาจากครอบครัวก็ได้

2. อุปสรรคจากภายในตัวเอง บุคคลแต่ละคนได้รับการเลี้ยงดูมาแตกต่างกัน ดังนั้นการสร้างบุคลิกภาพขึ้นมาย่อมจะแตกต่างกันออกไป อุปสรรคที่เกิดจากตัวบุคคล มีดังนี้

2.1 ความไม่สมดุลในด้านความสามารถ บุคคลมากมายที่ต้องผิดหวังเพราะตนเองไม่มีความสามารถเพียงพอกับงานที่ตนต้องทำ

2.2 ลักษณะนิสัยบางอย่างของบุคคลบางคนมีลักษณะเฉพาะอย่างที่เขาไม่สามารถปฏิบัติงานได้ เช่น ขี้อายแต่ถูกบังคับให้แสดงตนต่อหน้าคนจำนวนมาก ก็จะทำไม่ได้

2.3 ความต้องการและความสนใจของบุคคล การถูกบังคับให้เลือกสิ่งที่ไม่ต้องการเลือกแต่ต้องการทั้งหมดทำให้เกิดการไม่พึงพอใจได้

ทุกคนควรหาวิธีการเอาชนะอุปสรรคดังกล่าวเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน โดยแรงจูงใจในการทำงาน ซึ่งมีทั้งทางบวกและทางลบ จะมีผลกระทบโดยตรงต่อการทำงานอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ฉะนั้นคนทำงานพึงสร้างแรงจูงใจทางบวกให้แก่ตนเอง ผู้บริหารก็ควรใช้แรงจูงใจทางบวกแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานเช่นกันจึงจะเกิดความสำเร็จได้

นั่นคือ การสร้างแรงจูงใจในการทำงาน เป็นการเสริมสร้างกำลังใจที่มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของพนักงานเป็นอย่างมาก โดยการศึกษารูปแบบและนำมาปฏิบัติเพื่อให้เกิดความพึงพอใจของบุคคลทุกฝ่ายในองค์กร ย่อมสร้างความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาองค์กรนั้นให้ดีขึ้น

การเสริมสร้างกำลังใจ (Reinforcement)

ขงยุทธ เกษสาคร (อ้างถึงในนิลวรรณ คชเวช, 2551 : 46) กล่าวว่า ใจว่าการเสริมสร้างกำลังใจ (Reinforcement) หมายถึง กระบวนการที่ทำให้เกิดการเพิ่มความถี่ในการแสดงพฤติกรรมในทางบวก การเสริมกำลังใจจะมีความแตกต่างจากรางวัล โดยที่รางวัลเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาของบุคคล และบุคคลจะได้รับหลังจากการปฏิบัติเสร็จสิ้นไปแล้ว เช่น การจ่ายค่าตอบแทนในรูปของค่าจ้างเงินเดือน ตำแหน่ง เป็นต้น รางวัลไม่ใช่สิ่งจำเป็นจะต้องเป็นแรงเสริมกำลังใจเสมอไป ถ้ารางวัลนั้นไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล

ดังนั้น หลักการการเสริมกำลังใจที่มีส่วนสำคัญในการสร้างขวัญของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง มีดังนี้คือ

1. กำหนดผู้รับผิดชอบโดยตรง
2. สร้างกลยุทธ์ในการปฏิบัติงาน

3. ตระหนักในการทำนุบำรุงขวัญ

ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำงาน ที่จะกล่าวถึงมีดังนี้

ทฤษฎีความต้องการของแมคเคลแลนด์ (Mc Clelland's Socially Acquired Needs Theory) อ้างถึงในสมใจ ลักษณะ, 2546 : 70-71) ทฤษฎีนี้เน้นความต้องการของมนุษย์มี 3 ประการ คือ ความต้องการความสำเร็จ ความต้องการความสัมพันธ์ที่ดี ความต้องการอำนาจ

ทฤษฎีนี้ได้วางกรอบแรงจูงใจมุ่งไปที่ความต้องการ ประการที่อยู่เหนือระดับความเป็นอยู่ของชีวิตเหนือระดับความต้องการระดับ 1 และระดับ 2 ของมาสโลว์ จัดว่าเป็นความต้องการในระดับสูงความเป็นจริงของทฤษฎีนี้เป็นรากฐานความเป็นอยู่ในองค์กรที่สามารถจัดการตอบสนองความต้องการเบื้องต้นทางร่างกายและความมั่นคงปลอดภัยของบุคคลากรได้ครบถ้วนสมบูรณ์

1. ลักษณะสำคัญของทฤษฎีแมคเคลแลนด์

1.1 แมคเคลแลนด์ ให้แนวคิดความต้องการเป็นสิ่งที่พัฒนาและเปลี่ยนแปลงได้ ถ้าบุคคลมีประสบการณ์การเรียนรู้ ศึกษา อบรม หรือสิ่งแวดล้อมในองค์กรให้ส่งเสริมความรู้ความคิด

1.2 ความต้องการความสำเร็จเป็นแรงจูงใจที่พบว่ามีคุณค่าต่อบุคคลและต่อองค์กรมากเพราะเป็นที่มาของการปรับเปลี่ยน เจตคติ และเป้าหมายของบุคคล

1.3 มีข้อค้นพบเกี่ยวกับลักษณะของบุคคลที่มีแรงจูงใจมุ่งความสำเร็จ หรือเรียกว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motivation) ซึ่งจะเป็นบุคคลที่พอใจแก้ปัญหา รับผิดชอบทำกิจการใดก็ต้องการทราบผลเพื่อปรับปรุงแก้ไข และจะกำหนดเป้าหมายระดับปานกลาง

1.4 ผู้มีความต้องการความสัมพันธ์ที่ดีจะทำงานโดยมุ่งคนมากกว่ามุ่งงาน

1.5 ผู้มีความต้องการอำนาจ อาจมีลักษณะที่ไม่พึงปรารถนา ถ้าเป็นอำนาจจากการบังคับเผด็จการ ขาดเหตุผล แต่จะดีขึ้นถ้าส่งเสริมอำนาจที่เกิดจากอิทธิพลทางความรู้ ความคิดความสามารถที่เหนือ และเป็นการใช้อำนาจแบบประชาธิปไตย

ทฤษฎีของเฮร์ซเบอร์ก (Herzberg's Motivator-Hygiene Theory) (Herzberg, 1959 อ้างถึงในสมใจ ลักษณะ, 2546 : 71-72)

ทฤษฎีนี้เน้นการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน โดยค้นพบสาเหตุจูงใจ 2 สาเหตุ หรือ 2 องค์ประกอบ จึงมักเรียกว่า ทฤษฎีสององค์ประกอบ (Two-Factor Theory) ใน 2 องค์ประกอบนี้คือ องค์ประกอบ สุขอนามัย และสิ่งจูงใจ โดยสาระสำคัญคือ

1. องค์ประกอบด้านสุขอนามัย คือ การจัดลักษณะงาน เงื่อนไขในการทำงาน และบรรยากาศในการทำงาน ทางกายภาพ (Physical) และสังคม (Social) ให้ลดความไม่พึงพอใจการทำงาน องค์ประกอบนี้จะเกี่ยวข้องกับ เงินเดือน รายได้ ความมั่นคง สถานะ ตำแหน่งหน้าที่ เป็นต้น

2. องค์กรประกอบสิ่งจูงใจ หรือสภาพการทำงานภายใน เป็นองค์ประกอบที่ช่วยสร้างความพึงพอใจในการทำงาน ซึ่งเป็นขวัญกำลังใจ เต็มใจสร้างผลงานที่มีคุณภาพให้กับองค์กร แต่ถ้าขาดองค์ประกอบนี้ไม่ได้ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานแต่อย่างใด การขาดองค์ประกอบนี้ จะทำให้บุคคลทำงานได้ไม่เต็มที่ ได้ผลงานต่ำกว่าเป้าหมาย

การใช้แรงจูงใจเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานตามทฤษฎีของเซอร์ชเบอร์เกอร์ มีการจูงใจ 3 รูปแบบ คือ

1. จูงใจด้วยรางวัล ซึ่งรางวัลจะอยู่ในรูปของเงินตอบแทน เช่น เงินเดือน โบนัส การเลื่อนตำแหน่ง ซึ่งเป็นที่มาของการได้รับเงินประจำตำแหน่ง สวัสดิการและบริการต่าง ๆ เช่น ค่ารักษาพยาบาล รางวัลตอบแทนที่ไม่ใช่เงิน ได้แก่ การให้ความสะดวก มีโอกาสไปศึกษาอบรม ให้เกียรติบัตร ประกาศเกียรติคุณ

2. จูงใจด้วยงาน คือใช้ลักษณะและเงื่อนไขวิธีการทำงานจูงใจให้บุคคลมีความต้องการที่จะปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ และพอใจกับงาน ให้ความร่วมมือพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน

3. จูงใจด้วยวัฒนธรรมองค์กร เป็นการจูงใจให้บุคคลมีความรักองค์กรรู้ว่ามีส่วนเป็นเจ้าของด้วย โดยการใช้วิธีการแบบมีส่วนร่วม

ดังนั้นทฤษฎีแรงจูงใจที่สำคัญ คือ ทฤษฎีของแอลเดอร์เฟอร์ แมคเคลแลนด์ และเซอร์ชเบอร์เกอร์ องค์กรสามารถใช้ประโยชน์ที่จัดสภาพงานและผลตอบแทนจากการทำงานให้มุ่งตอบสนองความต้องการต่าง ๆ เพื่อดึงดูดให้บุคคลมีความพึงพอใจที่จะอยู่ร่วมกับองค์กร และทำพฤติกรรมปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม ให้ได้มาซึ่งผลตอบแทนที่สนองความต้องการของตน และเมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการก็เกิดความพอใจในงานและองค์กร ความสุขและความพอใจในการปฏิบัติงาน จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กร

จากแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจูงใจสามารถสรุปได้ว่า องค์กรที่มีระบบการบริหารงานที่ดีย่อมประสบความสำเร็จได้มาก แต่ต้องอาศัยบุคลากรที่มีความเต็มใจทุ่มเทความรู้ ความสามารถ และผู้บริหารในหน่วยงานก็ต้องสร้างแรงจูงใจ ให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจสูงสุด เพราะแรงจูงใจเป็นพลังงาน หรือแรงผลักดัน ทั้งภายนอกและภายในของตัวบุคคล เพราะในปัจจุบันการทำงานของแต่ละบุคคลในองค์กรย่อมขึ้นอยู่กับแรงจูงใจ

แนวคิดในการบริหารการจัดการการจัดเก็บภาษีอากร

องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องให้ความสำคัญกับการจัดเก็บรายได้ของท้องถิ่น และการกระจายอำนาจทางการคลัง เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถบริหารงบประมาณ โดยคำนึงถึงความจำเป็นและความเหมาะสมในการพัฒนาท้องถิ่น รัฐบาลมีแนวโน้มนโยบายที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้ท้องถิ่นมีฐานะการคลังที่เข้มแข็ง ให้มีสัดส่วนของรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ท้องถิ่น จึงต้องมีความสามารถในการดำเนินการจัดเก็บภาษีอากรซึ่งเป็นรายได้ของท้องถิ่น ให้มีประสิทธิภาพ โดยคำนิยามของคำว่า “ประสิทธิภาพ” (Efficiency) เป็นคำสามัญที่นิยมใช้ในความหมายของลักษณะ “ทำงานดี” ดังนั้น การทำงานมีประสิทธิภาพ ก็คือ การทำงานดี แต่ในทางเศรษฐศาสตร์ “ประสิทธิภาพ” หมายถึง การสามารถบรรลุเป้าหมายให้ได้มากที่สุด เมื่อกำหนดระดับค่าใช้จ่ายมาให้แล้ว หรือ การสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดให้ด้วยค่าใช้จ่ายที่ต่ำที่สุด

ประการที่สอง คำนิยามดังกล่าวนี้ ได้ยกเว้นการกู้ยืมของรัฐบาล และการขายสินค้าและบริการในราคาทุนของรัฐบาล ทั้งนี้เพราะว่าการกู้ยืมของรัฐบาลนั้นเป็นแต่เพียงการยืมของไปใช้เป็นการชั่วคราว ซึ่งรัฐบาลจะต้องจ่ายคืนในภายหลัง ดังนั้นจึงเท่ากับว่าไม่มีการเคลื่อนย้ายทรัพยากรจากภาคเอกชนไปยังภาครัฐบาล ส่วนการขายสินค้าหรือบริการในราคาทุนนั้นก็ถือว่าไม่มีการเคลื่อนย้ายทรัพยากรจากภาคเอกชนไปยังรัฐบาล

ประการที่สาม การขายสินค้าและบริการในราคาที่สูงกว่าต้นทุนของรัฐบาลจะถือว่าเป็นภาษี เพราะได้มีการเคลื่อนย้ายทรัพยากรจากภาคเอกชนไปยังภาครัฐบาล อย่างไรก็ตามมีปัญหาว่า ถ้ารัฐบาลขายสินค้าหรือบริการราคาที่ต่ำกว่าต้นทุนของรัฐบาลนั้นจะเรียกว่าอะไร สำหรับในกรณีนี้เป็นเหตุการณ์ที่มีการเคลื่อนย้ายทรัพยากรจากภาครัฐไปยังภาคเอกชน ซึ่งถือว่ารัฐบาลให้ความช่วยเหลือหรือเงินอุดหนุนแก่ผู้ใช้สินค้าหรือบริการดังกล่าว ในกรณีนี้ถือว่าเป็น “Negative Tax” หรือภาษีติดลบ

เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม (2543 : 129-130) ให้คำนิยามของภาษีอากรไว้ว่า “ภาษี คือ สิ่งที่รัฐบาลบังคับเก็บจากรายกร และนำมาใช้เพื่อประโยชน์ของสังคมส่วนรวม โดยมีสิ่งตอบแทนโดยตรงแก่ผู้เสียภาษี”

ลักษณะสำคัญของนิยามตามแนวนี้มีประเด็นที่สำคัญสองประการคือ

ประการแรก ภาษีที่รัฐบาลเก็บจากประชาชนนั้น จะมีลักษณะของการบังคับ ภาษีที่จัดเก็บนั้นอาจจะเป็นรายได้หรือสิ่งของหรือผลประโยชน์หรือบริการจากตัวผู้เสียภาษี

ประการที่สอง ภาษีที่เก็บได้นั้นจะต้องนำมาไปใช้เพื่อสังคมส่วนรวม ตัวผู้เสียภาษีนั้น จะไม่ได้รับประโยชน์โดยตรงจากรัฐบาล ซึ่งต่างจากการซื้อสินค้าหรือบริการ ซึ่งผู้ที่เสียเงินจะเป็นผู้รับ

ประโยชน์โดยตรงจากการซื้อสินค้าหรือบริการนั้นอย่างไรก็ตามผู้ที่เสียหายจะได้รับประโยชน์โดยทางอ้อมจากรัฐบาล เช่น การป้องกันประเทศ การรักษาความสงบภายใน และสวัสดิการของสังคม เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม คำนิยามที่กล่าวมานั้นอาจจะไม่ครอบคลุมถึงภาษีบางชนิด ทั้งนี้เพราะว่าการเก็บภาษีบางประเภทนั้นอาจจะไม่มีการบังคับโดยตรง แต่ผู้เสียหายยินยอมเสียภาษีนั้น โดยสมัครใจหรือถูกบังคับโดยทางอ้อม เช่น ภาษีการค้า ผู้เสียสินค้าที่รัฐบาลเก็บภาษีการค้า ถ้าหากเขาไม่ได้ซื้อก็ไม่ต้องเสียภาษีการค้า เป็นต้น ในกรณีของภาษีรัฐูปการที่เก็บจากประชาชนแต่ละคนนั้น เป็นการบังคับการเก็บภาษีโดยตรง กล่าวคือ ทุกคนที่อยู่ในลักษณะที่กฎหมายกำหนดแล้วต้องเสียภาษีเท่ากันทุกคนโดยมิได้คำนึงว่าแต่ละคนมีรายได้มากน้อยแค่ไหน

เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม (2543 : 130) ได้ให้คำนิยามในแนวที่สองของภาษีอากรว่า “ภาษี คือ เงินได้ หรือทรัพย์สินที่เคลื่อนย้ายจากภาคเอกชนไปสู่ภาครัฐบาล ยกเว้นการกู้ยืม และการขายสินค้าหรือบริการในราคาทุนของรัฐบาล”

ลักษณะของคำนิยามในแนวนี้ มีประเด็นสำคัญดังนี้

ประการแรก ภาษีอากรนั้นหมายถึง เงินได้หรือทรัพย์สินที่ได้มีการเคลื่อนย้ายจากภาคเอกชนเพื่อไปสู่ภาครัฐบาล ในที่นี้ย่อมหมายความว่าเมื่อรัฐบาลเก็บภาษีไปใช้จ่ายในกิจการของรัฐบาล ทรัพย์สินที่จะมีเหลือไว้ใช้ในภาคเอกชนย่อมจะต้องลดลง ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการบริโภคการออม และการลงทุนของเอกชน

สมคิด บางโม (2545 : 1) ได้สรุปลักษณะสำคัญของภาษีอากรได้ ดังต่อไปนี้

1. ภาษีอากรโดยทั่วไปนั้นจะมีลักษณะบังคับเก็บ
2. ภาษีอากรโดยทั่วไปไม่มีผลตอบแทน โดยตรงต่อผู้เสียภาษี
3. ภาษีอากรไม่เกิดการระงับการชำระคืนของรัฐบาล
4. ภาษีอากรมีลักษณะเป็นการเคลื่อนย้ายทรัพย์สินจากภาคเอกชนไปสู่ภาครัฐบาล
5. ภาษีอากรไม่จำเป็นต้องเรียกเก็บเป็นเงินเสมอไป

อดัม สมิท (Smith อ้างถึงใน สมคิด บางโม, 2540) นักเศรษฐศาสตร์ได้วางหลักการภาษีที่ดีไว้เมื่อปี ค.ศ.1776 ได้แก่ หลักความเป็นธรรม หลักความแน่นอน หลักความสะดวก และหลักความประหยัด หลักการทั้งสี่นี้ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ต่อมาหลักเกณฑ์ที่ดีในการจัดเก็บภาษีได้มีวิวัฒนาการขึ้นมาตามลำดับจนถึงในปัจจุบันมีหลักเกณฑ์ที่ดีในการจัดเก็บภาษี มีดังนี้ (เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม, 2543 :123-124)

1. หลักของความแน่นอน (Certainty) การจัดเก็บภาษีอากรจะต้องมีความแน่นอนและชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของฐานภาษี อัตราภาษี กำหนดเวลาและวิธีการจัดเก็บภาษี ซึ่งการที่ผู้เสียภาษี

ทราบในเรื่องดังกล่าวชัดเจนจะทำให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีที่ตนจะต้องเสีย ช่วยให้สามารถบริหารการจัดเก็บภาษีอากรได้ง่ายขึ้น และความแน่นอนในเรื่องฐานภาษียังเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดช่องทางที่เจ้าหน้าที่จะร่วมมือกับผู้เสียภาษีทำการทุจริตได้โดยง่าย

2. หลักของการประหยัด (Low Compliance and collection Costs) จึงควรจัดเก็บภาษีโดยทำให้รายได้ภาษีที่รัฐจะได้รับกับภาระภาษีที่ประชาชนต้องเสียไปมีจำนวนใกล้เคียงกันมากที่สุด ซึ่งรายได้ภาษีที่รัฐจะได้รับคือจำนวนภาษีอากรที่ประชาชนชำระให้แก่รัฐหักด้วยค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษี สำหรับภาระภาษีทั้งหมดของประชาชนคือจำนวนภาษีอากรที่ประชาชนชำระให้แก่รัฐรวมถึงภาระข้อยุ่งยากต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการที่ต้องเสียภาษี (Compliance Costs) เช่น เวลาค่าใช้จ่าย และความยุ่งยากต่าง ๆ ดังนั้นการจัดเก็บภาษีอากรที่ดีคือ การจัดเก็บโดยที่รัฐเสียค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บน้อยที่สุด และประชาชนมีภาระข้อยุ่งยากต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการเสียภาษีน้อยที่สุด

3. หลักของการเสมอภาค (Equity) การจัดเก็บภาษีที่ดีต้องก่อให้เกิดความยุติธรรมหรือความเสมอภาคแก่ผู้เสียภาษีทุกคน โดยเป็นความยุติธรรมทั้งในส่วนของหลักเกณฑ์ของภาษีอากร และความยุติธรรมในการปฏิบัติการจัดเก็บของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อผู้เสียภาษี

4. หลักของการยอมรับ (Acceptability) การที่ผู้เสียภาษียอมรับในการจัดเก็บภาษีอากรยอมทำให้ผู้เสียภาษียินดีที่จะให้ความร่วมมือในการเสียภาษี ทำให้รัฐสามารถบริหารจัดการเก็บภาษีอากรได้ง่ายขึ้น ซึ่งการที่ผู้เสียภาษีจะให้การยอมรับมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นยุติธรรมในการจัดเก็บภาษีและผลประโยชน์ที่ผู้เสียภาษีจะได้รับกลับคืนจากการเสียภาษี

5. หลักของการเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ (Enforceability) คือ ต้องเป็นภาษีอากรที่มีเหตุผลในทางทฤษฎีและสามารถทำการบริหารจัดการเก็บอย่างได้ผลในทางปฏิบัติ

6. หลักของการทำรายได้ (Productivity) คือ เป็นภาษีที่สามารถทำรายได้ให้แก่รัฐเป็นอย่างดี กล่าวคือเป็นภาษีที่มีฐานภาษีใหญ่ละฐานภาษีขยายตัวรวดเร็ว ตามความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ทำให้รัฐได้รับรายได้จากภาษีอากรนั้นมากโดยที่ไม่ต้องเพิ่มอัตราภาษี

7. หลักของการยืดหยุ่น (Flexibility) คือ ภาษีที่สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงฐานะทางเศรษฐกิจของผู้เสียภาษีได้ง่าย

ขจร สารุพันธ์ (2546 : 1-6) ให้คำนิยามของภาษีอากรไว้ว่า ภาษีอากรคือ เงินหรือสิ่งของที่รัฐบาลบังคับเก็บจากประชาชนเพื่อนำไปจ่ายในกิจการอันเป็นหน้าที่ของรัฐบาล ภาษีอากรมีลักษณะหลายประการดังต่อไปนี้

1. เป็นเงินที่รัฐบาลมีอำนาจบังคับเก็บจากประชาชนภายในขอบเขตที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายของรัฐนั้น ๆ การภาษีอากรมีหลักเกณฑ์ที่กำหนดเกี่ยวกับผู้ที่มีหน้าที่ชำระภาษีแก่รัฐบาล ฐานภาษีอัตราภาษี การบริหารภาษีอากรและอื่น ๆ โดยฝ่ายนิติบัญญัติหรือรัฐสภา

เป็นผู้กำหนดรัฐบาล และผู้บริหารภาษีจะกำหนดเรียกเก็บเงินจากประชาชนตามใจชอบมิได้ การเก็บภาษีอากรมีหลักการสำคัญคือ ต้องได้รับการพิจารณาและอนุมัติโดยรัฐสภา

2. ประชาชนผู้เสียภาษี หรือผู้มีหน้าที่จ่ายเงินภาษีอากรให้แก่รัฐบาล ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมาย จะต้องจ่ายเงินตามระเบียบ วิธีการ และอัตราภาษีที่ได้กำหนดไว้แม้ว่าจะเต็มใจจ่ายหรือไม่เต็มใจจ่ายก็ตาม ถ้าหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายภาษีอากร จะได้รับโทษตามกฎหมาย

3. การที่ประชาชนจ่ายเงินให้แก่รัฐบาลในรูปแบบภาษีอากร ถือว่าเป็นการเสียสละรายได้ ทรัพย์สินหรือการบริโภคนส่วนหนึ่งให้แก่รัฐบาล การจ่ายเงินภาษีอากรนั้นไม่ถือว่าเป็นการลงโทษของรัฐบาลแก่ประชาชน เพราะประชาชนผู้เสียภาษีไม่มีความผิดต้องให้หนี้ให้ แต่ถือว่าเป็นการเสียสละประโยชน์ส่วนตัว เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ

4. รัฐบาลไม่มีพันธระกรณีที่จะให้บริการตอบแทนโดยตรงแก่ผู้เสียภาษี รัฐบาลมีอำนาจที่จะพิจารณาจ่ายเงินจากภาษีอากรเพื่อกิจการใด จ่ายแก่ใครก็ได้ เพราะรัฐบาลถือว่าไม่มีข้อผูกพันโดยตรงกับผู้เสียภาษี ซึ่งแตกต่างจากการจ่ายเงินในลักษณะค่าจ้าง ค่าซื้อสินค้าหรือบริการซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนกันโดยตรง และได้รับผลตอบแทนทั้งผู้จ่ายและผู้รับ

5. การเรียกเก็บเงิน ภาษีอากร รัฐจะพิจารณาถึงความสามารถในการจ่ายเงินภาษีอากรจากรายได้ ทรัพย์สิน และการบริโภค ส่วนทางด้านการใช้จ่ายเงินภาษีอากรรัฐบาลคำนึงถึงความจำเป็น ดังนั้นผู้ที่จ่ายเงินภาษีอากรมากกว่าอาจจะได้รับการบริการตอบแทนในอัตราส่วนที่น้อยกว่าก็ได้

6. การเก็บภาษีอากรมุ่งที่จะแบ่งเงินส่วนหนึ่งจากทรัพย์สิน รายได้ การบริโภค เงินออมทรัพย์ และอื่นๆ ซึ่งประชาชนมีไว้ในครอบครอง โดยการจ่ายเงินภาษีอากรนั้นรัฐบาลกำหนดความรับผิดชอบในการเสียภาษีให้กับบุคคลธรรมดา เป็นต้นว่ารัฐบาลเรียกเก็บภาษีอากรทรัพย์สินผู้มีหน้าที่นำเงินไปชำระภาษีก็ได้แก่เจ้าของทรัพย์สินนั้น ๆ ซึ่งจะปฏิเสธความรับผิดชอบไม่ได้

7. อำนาจในการบังคับเก็บเงิน ภาษีอากรของรัฐบาลจะออกกฎหมายบังคับกับบุคคลในประเทศของตน หรือบุคคลที่ได้รับบริการภายในประเทศเท่านั้น จะไปเรียกเก็บจากประชาชนประเทศอื่นที่ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับรัฐบาลนั้นๆ ไม่ได้

8. รัฐบาลต้องนำเงินรายรับ จากภาษีอากรไปใช้จ่ายในกิจการอันเป็นหน้าที่ของรัฐบาล เพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนส่วนรวม ภาษีอากรนั้นถือว่าเป็นเงิน รายได้ของแผ่นดิน ไม่ใช่เงินของรัฐบาล หรือกลุ่มบุคคลหนึ่งบุคคลใด โดยเฉพาะรัฐบาลจะนำไปใช้จ่ายของเพื่อประโยชน์ส่วนตัวของบุคคลใดไม่ได้

กลุ่มนักวิชาการภาษีอากรอาจแบ่งได้เป็น 2 แนว ดังนี้

แนวที่หนึ่ง ภาษีอากร คือสิ่งที่รัฐบาลบังคับเก็บจากรายษฎรและนำไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนรวม โดยมีได้มีสิ่งตอบแทนโดยตรงแก่ผู้เสียภาษีอากร

แนวที่สอง อธิบาย ภาษีอากรคือเงินได้หรือทรัพย์สินที่เคลื่อนย้ายจากเอกชน ไปสู่ภาครัฐบาล แต่ไม่รวมถึงการกู้ยืมหรือขายสินค้า หรือให้บริการในราคาทุนโดยรัฐบาล

วัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีอากร การจัดเก็บภาษีอากรมีวัตถุประสงค์หลายประการ วัตถุประสงค์หลักคือ การหารายได้มาใช้จ่ายในกิจการของรัฐ และการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายทางเศรษฐกิจต่างๆ วัตถุประสงค์ของการจัดเก็บภาษีอากรมีดังนี้

1. เพื่อหารายได้มาใช้จ่ายในกิจการของรัฐ กิจการของรัฐเป็นกิจการเพื่อส่วนรวมเช่น ความมั่นคง ความปลอดภัย การศึกษา กิจการสาธารณูปโภคต่างๆ เป็นต้น

2. เพื่อควบคุมหรือส่งเสริมพฤติกรรมทางเศรษฐกิจ รัฐบาลสามารถให้ระบบภาษีอากรควบคุมการบริโภค การผลิต หรือวิธีการดำเนินการทางธุรกิจบางชนิดมิให้เกิดผลเสียต่อเศรษฐกิจส่วนรวมได้ เช่น ไม่ต้องให้ประชาชนบริโภคสุรา บุหรี่ หรือสินค้าฟุ่มเฟือยต่าง ๆ ก็เก็บภาษีสินค้าเหล่านี้ในอัตราสูง หรือไม่เก็บภาษีอุปกรณ์การศึกษาต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง หรือเก็บภาษีสินค้าที่มีความจำเป็นในอัตราต่ำ เป็นต้น

3. เพื่อการกระจายรายได้และทรัพย์สินให้เป็นธรรม นอกจากรัฐบาลจะใช้มาตรการด้านรายจ่าย เช่น การอุดหนุน การโอนเงินต่าง ๆ การสร้างงานในชนบท ฯลฯ การจัดเก็บภาษีอากรยังเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการกระจายรายได้ด้วย เช่น ใช้วิธีอัตราภาษีก้าวหน้า ภาษีทรัพย์สิน ภาษีมรดก ภาษีสินค้าฟุ่มเฟือยในอัตราสูง เป็นต้น

4. เพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจด้านราคาสินค้าและการจ้างงานเป็นเป้าหมายทางเศรษฐกิจที่สำคัญ เช่น การป้องกันภาวะเงินเฟ้อ รัฐบาลก็เพิ่มภาษีต่างๆ ให้สูงขึ้นเพื่อลดการใช้จ่ายในยามเศรษฐกิจตกต่ำ คณว่งงานมากรัฐบาลอาจลดภาษีต่างๆ ลง เพื่อกระตุ้นให้มีการบริโภคและการลงทุนมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้มีการจ้างงานมากขึ้น

ลักษณะของภาษีอากรที่ดี

รัฐธรรมนูญเกือบทุกฉบับมักบัญญัติให้ประชาชนมีหน้าที่ต้องเสียภาษีอากรที่กฎหมายบัญญัติในการบัญญัติกฎหมายภาษีอากรที่ดีนั้น มีหลักการบางประการที่ควรคำนึงเพื่อให้ประชาชนมีความสนใจในการเสียภาษีอากรและให้กฎหมายดังกล่าวใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภาษีอากรที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. มีความเป็นธรรม ประชาชนควรมีหน้าที่เสียภาษีอากรให้แก่รัฐบาล โดยพิจารณาถึงความสามารถในการเสียภาษีอากรของประชาชนแต่ละคนประกอบกับการพิจารณาถึงผลประโยชน์ที่ประชาชนแต่ละคนได้รับเนื่องจากการดูแลคุ้มครองของรัฐบาล
2. มีความแน่นอนและชัดเจน ประชาชนสามารถเข้าใจความหมายได้โดยง่ายและการป้องกัน มิให้เจ้าพนักงานใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ
3. มีความสะดวก วิธีการกำหนดเวลาในการเสียภาษีอากรควรต้องคำนึงถึงความสะดวกของผู้เสียภาษีอากร
4. มีประสิทธิภาพ ประหยัดรายจ่ายทั้งของผู้จัดเก็บและผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรทำให้จัดเก็บภาษีอากรได้มากโดยมีค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บน้อยที่สุด
5. มีความเป็นกลางทางเศรษฐกิจ พยายามไม่ให้เกิดการเก็บภาษีอากรมีผลกระทบต่อการทำงานของกลไกตลาด หรือมีผลกระทบน้อยที่สุด

วิวัฒนาการภาษีอากร

ในสมัยโบราณเมื่อเริ่มมีการจัดตั้งรัฐบาล รัฐบาลมีรายได้จากของกำนัลโดยสมัครใจของประชาชนก็เพียงพอการใช้จ่ายในหน้าที่รัฐบาลซึ่งมีอยู่ในขอบเขต ต่อมาเงินบริจาคของประชาชนไม่พอกับรายจ่ายเพิ่มขึ้น รัฐบาลได้เรียกรายได้จากประชาชนเพิ่มขึ้น โดยประกาศให้บริการตอบแทนโดยตรงแก่ผู้ช่วยเหลือทางการเงินแก่รัฐบาลในลักษณะค่าธรรมเนียมเมื่อรัฐบาลมีรายจ่ายเพิ่มขึ้นอีกรัฐบาลเรียกเก็บเงินจากประชาชนโดยให้ถือเป็นหน้าที่ของประชาชนที่จะแสดงน้ำใจเสียสละ ในฐานะที่เป็นพลเมืองดีจ่ายเงินให้กับรัฐบาล เพื่อประโยชน์ส่วนรวม และไม่ถือว่าเป็นการขอรับบริการตอบแทนโดยตรงเหมือนแต่ก่อน เงินที่รัฐได้รับใช้จ่ายในสมัยก่อนนั้นไม่ได้ถือว่าเป็นการบังคับ เพราะยังไม่มีกฎหมายภาษีอากรเป็นแต่เพียงประกาศขอร้องเชิญชวนในเชิงขอให้บริจาคเท่านั้น เมื่อรายจ่ายเพิ่มขึ้นตามการขยายหน้าที่การงานของรัฐบาลการเสียสละเงินของประชาชน โดยสมัครใจนั้นไม่พอเพียง จึงได้ออกกฎหมายบังคับเก็บเงินเพื่อจะได้มีรายรับเพียงพอต่อการใช้จ่ายในงานอันเป็นหน้าที่ของรัฐ ซึ่งเรียกว่า “ภาษีอากร” การเก็บเงินภาษีอากรจากประชาชนมีวิวัฒนาการหลายด้านดังต่อไปนี้

1. จำนวนเงินรายได้จากภาษีอากร เริ่มแรกน้อยกว่ารายได้ที่รับจากเงินบริจาค เรียกว่าค่าธรรมเนียม และเงินอื่น ๆ รายได้จากภาษีอากรเพิ่มขึ้นตามลำดับจนกระทั่งในปัจจุบันนี้รายได้จากภาษีอากรเป็นรายรับจำนวนสูงสุด โดยที่มีจำนวนเงินสูงกว่ารายได้ประเภทอื่นอย่างมากมาย
2. การเก็บภาษีอากรเริ่มต้นจากการที่รัฐบาลเสนอเก็บจากทรัพย์สินหรือจากที่ดินอย่างเดียวในปัจจุบันนี้การเก็บขยายขอบเขตกว้างขวางขึ้น โดยฐานภาษีเก็บทั้งจากทรัพย์สินรายได้ และการบริโภค

3. ทรัพย์สินที่นำมาคำนวณภาษีในสมัยโบราณมีเพียง 2-3 อย่าง เป็นต้นว่าที่ดิน โค กระบือ ต่อมานอกจากเพิ่มฐานภาษีแล้ว สิ่งของ หรือบริการ ที่ต้องจ่ายภาษีเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละพัน และเป็นร้อยละหมื่นชนิดตามลำดับ
4. อัตราภาษีเริ่มเก็บเป็นแบบ Regressive Rate ต่อมาเป็น Proportional Rate สมัยปัจจุบัน นิยมเก็บแบบ Progressive Rate
5. หน่วยราชการในการจัดเก็บภาษีขยายจากแพนง เป็นกอง กองเป็นกรม จากกรม เป็นกระทรวงตามลำดับ จำนวนผู้บริหารตรวจสอบ ควบคุมเพิ่มขึ้นตามการขยายงานด้านการบริหาร ภาษีอากร
6. จำนวนประชาชนเสียภาษีเพิ่มขึ้นตามลำดับ เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร เพิ่มฐานภาษี ในปัจจุบันประชาชนทั้งหมดมีโอกาสเสียภาษีแก่รัฐบาลทุกคนต่างกันจะมากกว่าหรือน้อยกว่ากันเท่านั้น
7. การเก็บภาษีอากรในสมัยก่อนนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อหารายได้ของรัฐบาลอย่างเดียว ต่อมาใช้ภาษีอากรเป็นเครื่องมือในการควบคุมเศรษฐกิจ และสังคมอีกด้วย
8. ในด้านความรู้สึกรู้สึกของประชาชนทั่วไป เริ่มแรกของการเสียภาษีอากรถือว่าเป็น การเสียสละในฐานะเป็นพลเมืองดี สมัยต่อมาพยายามหลีกเลี่ยงการเสียภาษี โดยถือว่าภาษีที่ดินนั้น ควรให้บุคคลอื่นจ่ายแทน โดยตนเองไม่ต้องจ่าย

จากแนวคิดในการบริหารจัดการการจัดเก็บภาษีอากรสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะของการจัดเก็บภาษีอากรที่ดีควรมีลักษณะอย่างไร รัฐธรรมนูญเกือบทุกฉบับ บัญญัติให้ประชาชนมีหน้าที่ต้องเสียภาษีอากรที่กฎหมายบัญญัติ กฎหมายภาษีอากรที่ดีนั้น ต้องมีหลักการบางประการที่ควรคำนึง เพื่อให้ประชาชนมีความสนใจในการเสียภาษีอากร และให้กฎหมายบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภาษีอากรที่ดีควรมีลักษณะดังนี้ มีความเป็นธรรมมีความแน่นอนชัดเจน มีความสะดวก มีประสิทธิภาพ และมีความเป็นกลางทางเศรษฐกิจ

แนวคิดเกี่ยวกับรายได้ของรัฐบาล

เนื่องจากรัฐบาลมีหน้าที่เกี่ยวกับบริหารในด้านต่างๆของประเทศมากมาย เช่นการป้องกันประเทศ การรักษาความสงบภายใน การส่งเสริมการทำมาหากินของประชาชน และการจัดสวัสดิการเพื่อสังคม เป็นต้น ในการทำหน้าที่ดังกล่าวในแต่ละปีนั้นรัฐบาลจะต้องใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก ดังนั้น รัฐบาลจำเป็นต้องมีรายได้ ปัญหาสำคัญจึงมีอยู่ว่ารัฐบาลจะหาเงินหรือรายได้จากแหล่งใดและการหา

รายได้ของรัฐบาลนั้นจะมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศอย่างไร และก่อให้เกิดความเป็นธรรมในหมู่ประชาชนหรือไม่

โดยหลักแล้ว รายได้ของรัฐบาลจะต้องได้มาจากประชาชน กล่าวคือการใช้จ่ายต่าง ๆ ของรัฐบาลนั้นจะได้มาโดยการโยกย้ายทรัพยากรบางส่วนจากภาคเอกชน ทั้งนี้เนื่องจากทรัพยากรต่าง ๆ ของสังคมในขณะหนึ่งขณะใดนั้นจะมีจำนวนจำกัด ซึ่งจะต้องแบ่งกันใช้ระหว่างภาครัฐบาลกับภาคเอกชน ดังนั้นเมื่อภาครัฐบาลใช้มากขึ้น ภาคเอกชนก็ต้องใช้น้อยลง อย่างไรก็ตามโดยทั่วไปแล้วรัฐบาลมักจะหาเงินมาใช้จ่ายด้วยวิธีการต่างๆ ซึ่งพอจะแบ่งหมวดหมู่ของรายได้ของรัฐบาลออกเป็นสองกลุ่มด้วยกัน

1. รายได้ที่เป็นภาษีอากร (Tax Revenue)
2. รายได้และรายรับที่ไม่มีใช้ภาษีอากร (No tax Revenue)

รายได้ที่เป็นภาษีอากร

รายได้หลักที่สำคัญที่สุดของรัฐบาลคือรายได้จากการจัดเก็บภาษีอากรต่าง ๆ ซึ่งปรากฏว่าในแต่ละปีรัฐบาลมีความจำเป็นที่จะต้องใช้จ่ายเพิ่มขึ้นอย่างมากมาทุกปี ทำให้รัฐบาลมีความจำเป็นจะต้องเก็บภาษีจากประชาชนมากขึ้น ดังนั้นการศึกษาเกี่ยวกับการจัดภาษีอากรจึงเป็นเรื่องสำคัญที่สุด อย่างไรก็ตามการพิจารณาเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากรของรัฐบาลนั้นมีเรื่องสำคัญที่น่าสนใจอยู่สามประเด็นด้วยกันคือ

ประเด็นแรก ในแต่ละปีรัฐบาลจะต้องพิจารณาว่า รัฐบาลควรจะใช้จ่ายมากน้อยแค่ไหน จึงจะเหมาะสมและเป็นผลดีต่อสังคมส่วนรวม ซึ่งในการใช้จ่ายของรัฐบาลนั้นจะต้องโยกย้ายทรัพยากรบางส่วนจากภาคเอกชน เพราะฉะนั้นปัญหาที่จะต้องพิจารณาร่วมกันคือในการโยกย้ายทรัพยากรดังกล่าวนี้จะเก็บภาษีจากใครซึ่งจะต้องพิจารณาว่าเก็บภาษีแต่ละชนิดนั้น จะก่อให้เกิดความเป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีอากรมากน้อยแค่ไหน และจะก่อให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจอย่างไร

ประเด็นที่สอง การที่รัฐบาลจะจัดเก็บภาษีอากรได้มากน้อยแค่ไหนนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถในการเสียภาษี ของประชาชนเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพราะว่าภาษีอากรที่รัฐบาลทำการจัดเก็บนั้นเป็นการโยกย้ายทรัพยากรบางส่วนจากเอกชน ถ้าหากทรัพยากรของภาคเอกชนเพิ่มขึ้นน้อย แต่รัฐบาลเพิ่มการจัดเก็บภาษีเป็นจำนวนมาก ย่อมจะทำให้ทรัพยากรที่เหลืออยู่ในภาคเอกชนมีน้อยลง ซึ่งจะทำให้ประชาชนเดือดร้อนและอาจทำให้เกิดปฏิกิริยาคัดค้านรัฐบาลหรืออาจทำให้เกิดการจลาจลขึ้นได้ ในทางตรงกันข้ามถ้าหากทรัพยากรในภาคเอกชนเพิ่มขึ้นมากกว่าจำนวนภาษีอากรที่รัฐบาลเก็บเพิ่มขึ้น โดยทั่วไปแล้วความสามารถในการเสียภาษีของประเทศนั้นจะขึ้นอยู่กับระดับของรายได้ประเทศชาติ ความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของประเทศและระดับของการค้าระหว่างประเทศนั้นๆ เป็นสำคัญ

ประเด็นที่สาม รายได้ขึ้นอยู่กับความพยายามจัดเก็บภาษี ของรัฐบาลอีกด้วยกล่าวคือ ถ้ารัฐบาลใช้ความสามารถในการจัดเก็บภาษีสูงหรือระบบการบริหารการจัดเก็บภาษีที่ดี ย่อมจะทำให้รัฐบาลเก็บภาษีได้มาก อย่างไรก็ตามระบบการจัดเก็บภาษีที่ดีขึ้นนั้นจะต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนในการเสียภาษีหรือสามารถทำให้ประชาชนยินยอมเสียภาษีให้แก่รัฐบาลโดยสมัครใจ

หลักการจัดเก็บภาษีและบริหารภาษี

ในการศึกษาดำรงทางด้านภาษีอากร (นารี นันตติกุล, 2545 : 8) กล่าวว่า นักวิชาการส่วนใหญ่มักจะนำเสนอหลักเกณฑ์ในการจัดเก็บภาษี ตามแนวความคิดของสมิธ (Smith อ้างถึงในนารี นันตติกุล, 2545) นักเศรษฐศาสตร์ชาวสกอตแลนด์ในหนังสือ The Wealth of Nation ซึ่งพิมพ์จำหน่ายในปี ค.ศ.1776 ประกอบด้วยหลักเกณฑ์ 4 ประการคือ

1. หลักความยุติธรรม (Equity) ในการจัดเก็บภาษีอากรทุกคนที่อยู่ในฐานะเท่าเทียมกัน ควรจะเสียภาษีเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติของรัฐเท่าเทียมกัน

2. หลักความแน่นอน (Certainty) ในการจัดเก็บภาษีจะต้องให้ผู้เสียภาษีได้ทราบถึง เวลา วิธีการ ในการชำระภาษี จำนวนภาษีอากรที่จะต้องชำระ และสถานที่ชำระภาษีอากร กล่าวคือภาษี จะต้องมีความแน่นอน ไม่มีลักษณะกำกวม ลักษณะและรูปแบบของภาษี รวมทั้งจำนวนที่จะต้องเสีย จะต้องเป็นที่ชัดเจนแก่ผู้เสียภาษีทุกคน

3. หลักความสะดวก (Convenience) การจัดเก็บภาษีควรจะต้องจัดเก็บตามวันเวลา สถานที่และด้วยวิธีการที่จะทำให้ผู้เสียภาษีได้รับความสะดวกในการเสียภาษี

4. หลักประหยัด (Economic) ในการจัดเก็บจะต้องเป็นภาระแก่ผู้เสียภาษีน้อยที่สุด สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการเก็บน้อยที่สุด แต่ทำให้รัฐบาลได้รายได้มากที่สุด

จากต้นแบบแนวความคิดของสมิธ (Smith) ได้ทำให้มีการเพิ่มเติมหรือปรับเปลี่ยนหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีให้เหมาะสมกับวิวัฒนาการทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม มาเป็นลำดับ ตามที่นักวิชาการที่มีชื่อเสียงหลายท่าน ได้ศึกษาและรวบรวมไว้ ซึ่งจะนำเสนอโดยสรุปดังนี้

อรัญ ธรรมโน (อ้างถึงในพัฒนา เณวิไลศิลป์, 2550 : 27) ได้เพิ่มหลักเกณฑ์นอกเหนือจากแนวคิดของ สมิธ (Smith) อีก 2 ประการ เพื่อให้เหมาะสมกับยุคสมัยยิ่งขึ้น เป็นหลักเกณฑ์ที่ 5 และ 6 ดังนี้

1. หลักทำรายได้ดี (Productivity) คือ ควรมีการจัดเก็บที่สามารถทำรายได้ได้ดี เพียงพอต่อรายจ่ายที่เพิ่มขึ้นตามหน้าที่ของรัฐบาลที่แผ่ขยายออกไปอย่างรวดเร็ว

2. หลักความยืดหยุ่น (Flexibility) คือ การจัดเก็บภาษีอากรควรมีความยืดหยุ่นตามการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจ ระบบภาษีที่ดีควรจะเป็นเครื่องมือในการควบคุมภาวะเศรษฐกิจได้ คือ รายได้ภาษีอากรควรเพิ่มขึ้นเมื่อเศรษฐกิจรุ่งเรือง และลดลงเมื่อเศรษฐกิจตกต่ำ

รังสรรค์ ฐานะพรพันธ์ (อ้างถึงในพัฒนา เจนวิไลศิลป์, 2550 : 28) กล่าวถึง หลักเกณฑ์เกี่ยวกับประสิทธิภาพของของภาษี 6 ประการคือ

1. หลักความเป็นธรรมพิจารณาได้จาก

1.1 ความสามารถของผู้เสียภาษีแบ่งออกเป็น

1.1.1 ความเป็นธรรมแนวนอน หมายถึง ผู้ที่มีรายได้เท่าเทียมกันควรได้รับการปฏิบัติและเสียภาษีอย่างเท่าเทียมกัน

1.1.2 ความเป็นธรรมแนวตั้ง หมายถึง ผู้ที่มีฐานะไม่เท่าเทียมกัน ควรจะเสียภาษีต่างกัน

1.2 ประโยชน์ของผู้เสียภาษี หมายถึง ผู้ที่ได้ประโยชน์จากบริโภคสินค้าและบริการที่ผลิตโดยรัฐมากจะต้องเสียภาษีมากกว่าผู้ที่ได้ประโยชน์น้อย

2. หลักความเป็นกลาง หมายถึง การจัดเก็บภาษีโดยไม่ให้กระทบกระเทือนต่อการทำงานของกลไกตลาด หรือมีผลกระทบกระเทือนแต่เพียงเล็กน้อยเพื่อกลไกตลาดสามารถทำหน้าที่ในการจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภาษีอากรที่ดีควรจะเป็นภาษีอากรที่ไม่มีผลต่อต้นทุนและประโยชน์ที่ได้สูงหรือต่ำกว่าความเป็นจริง ดังนั้น เป้าหมายหลักของความเป็นกลางก็คือการพยายามลดภาระส่วนเกินของการเก็บภาษี (excess burden of taxation) ให้เหลือน้อยที่สุด

3. หลักความแน่นอน แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

3.1 ความแน่นอนในด้านภาษี หมายถึงรัฐบาลต้องการให้ประชาชนกลุ่มใดรับภาษีภาษีที่ดี มีประสิทธิภาพ จะเป็นภาษีแก่ประชาชนกลุ่มนั้น

3.2 ความแน่นอนของหนี้ภาษี ภาษีอากรที่ดีมีประสิทธิภาพควรจะเป็นภาษีอากรที่มีความง่ายและความแน่นอนในการประเมินหนี้ภาษีอากร หากผู้เสียภาษีไม่ทราบแน่ชัดว่า ตนจะต้องเสียภาษีจำนวนเท่าใด เพราะการประเมินภาษีขึ้นอยู่กับอำนาจและดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ จะเป็นการเปิดช่องให้มีการทุจริตได้ง่าย

3.3 ความแน่นอนในการลดเงินได้ของเอกชน ภาษีอากรที่ดี มีประสิทธิภาพ ควรจะเป็นภาษีอากร ที่สามารถลดเงินได้ของเอกชนอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

3.4 ความแน่นอนเกี่ยวกับการทำนารายได้จากภาษีอากร ภาษีอากรที่ดีมีประสิทธิภาพควรเป็นภาษีอากรที่มีลักษณะความแน่นอนในแง่รายได้ของรัฐบาล คือ สามารถจัดเก็บรายได้ตามประมาณการที่กำหนดไว้

4. หลักความประจักษ์แจ้ง ภาษีอากรที่ดีมีประสิทธิภาพ จะเป็นภาษีอากรที่ผู้เสียภาษีประจักษ์ และตระหนักในภาษีอากรที่ตนต้องเสีย

5. หลักประสิทธิภาพในการบริหาร ภาษีอากรที่ดีมีประสิทธิภาพ ควรมีต้นทุนในการบริหารการจัดเก็บภาษีต่ำ ไม่ว่าจะเป็ต้นทุนของรัฐบาลหรือเอกชนกล่าวคือ

5.1 เป็นภาษีที่เสียทุนในการจัดเก็บภาษีต่ำ

5.2 ผู้เสียภาษีเสียต้นทุนในการชำระภาษีต่ำ ได้แก่ ค่าเดินทางเพื่อไปชำระภาษี เวลาที่เสียไปในการรอคอย หรือการกรอกแบบฟอร์มต่าง ๆ ค่าจ้างนายหน้ากับบัญชีหรือตัวแทน

ธนาคารโลก (World Bank, 1997 : 51-53 อ้างถึงในพัฒนา เจนวิไลศิลป์, 2550 : 29) ได้นำเสนอไว้ว่าเมื่อมีการปฏิรูประบบภาษีจะต้องปรับปรุงยกระดับการบริหารภาษีไปพร้อมกันด้วย เพราะการบริหารภาษีที่มีประสิทธิภาพจะช่วยลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น และนำไปสู่การบรรลุถึงความสำเร็จในการปฏิรูปภาษี

การปรับปรุงการบริหารจัดเก็บภาษี ควรมีจุดมุ่งหมาย 2 ประการ คือ

1. เพื่อให้ผู้เสียภาษีเต็มใจ หรือให้ความร่วมมือในการเสียภาษี โดยปรับปรุงตัวกฎหมาย และระเบียบปฏิบัติให้มีลักษณะที่เข้าใจง่าย ชัดเจน โปร่งใส

2. การกระจายอำนาจตามกิจการหมายถึงการมอบอำนาจให้องค์การสาธารณะจัดทำกิจการประเภทใดประเภทหนึ่ง เพื่อให้มีอิสระในการดำเนินงานให้เหมาะสมกับเทคนิคของงานนั้น

ทั้งนี้การปรับปรุงการบริหารจัดเก็บภาษีให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล จะต้องออกแบบกระบวนการต่าง ๆ ให้เจ้าหน้าที่ผู้จัดเก็บภาษีและผู้มีหน้าที่เสียภาษี มีความสัมพันธ์หรือมีโอกาสสมรู้ร่วมคิดกันน้อยที่สุด โดยดำเนินการดังนี้

1. นำระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาในกระบวนการจัดเก็บภาษี
2. มีการฝึกอบรม พัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง
3. นำเอากระบวนการตรวจสอบภาษีที่ทันสมัยมาใช้
4. มีการพัฒนาระบบการบริหารและรายงานที่ทันสมัย

โครงสร้างการคลังท้องถิ่นของไทย

ไตรรงค์ สุวรรณคีรี (2547) กล่าวว่า ปรัชญาที่แท้จริงของระเบียบระบบการคลังของรัฐบาลหลายระดับ คือ การกระจายหน้าที่ต่าง ๆ ทั้งการหารายได้และการใช้จ่ายเพื่อให้บริการสาธารณะตามความเหมาะสมของรัฐบาลท้องถิ่นระดับต่าง ๆ โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพและความเสมอภาคที่จะเกิดขึ้น หลักเกณฑ์ง่าย ๆ ที่ใช้ตัดสินว่ารายได้ใดหรือรายจ่ายใดอยู่ในความรับผิดชอบของรัฐบาลใด คือ การพิจารณาว่าการบริหารทั้งการจัดเก็บรายได้และการใช้จ่ายจะต้องก่อให้เกิดการบิดเบือนการจัดการทรัพยากรน้อยที่สุดและต้นทุนต่ำที่สุด คือมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้และการใช้จ่ายในทางเศรษฐศาสตร์นั่นเอง ผลที่เกิดขึ้นจึงทำให้เห็นความแตกต่างของแหล่งรายได้และหน้าที่รับผิดชอบที่แตกต่างกันของรัฐบาลระดับต่าง ๆ จากหลักเกณฑ์จะเห็นได้ว่าประเภทของรายได้ที่เหมาะสม

กับรัฐบาลท้องถิ่นมากที่สุด คือ รายได้ที่มีลักษณะเฉพาะในท้องถิ่นหรือมีลักษณะเคลื่อนย้ายไม่ได้ เพราะทำให้ง่ายต่อการประเมินมูลค่าและบริการไม่ยุ่งยากซับซ้อนในขณะเดียวกันรัฐบาลกลาง มีศักยภาพและความสามารถในการบริหารจัดการเก็บรายได้ที่แตกต่างกับรัฐบาลท้องถิ่น ฐานรายได้ของรัฐบาลกลางส่วนใหญ่มาจากสิ่งที่สามารถเคลื่อนย้ายระหว่างท้องถิ่นได้ง่ายประกอบจุดมุ่งหมายของการจัดเก็บรายได้ของรัฐบาลกลางจะมีมากกว่ารัฐบาลท้องถิ่น ที่ส่วนใหญ่มุ่งหวังแต่เพียงรายได้เพื่อนำมาใช้จ่ายในท้องถิ่นเท่านั้น แต่รัฐบาลกลางอาจมีจุดมุ่งหมายของการหารายได้หรือการสร้างประสิทธิภาพของการจัดสรรทรัพยากรและจุดมุ่งหมายอื่น ๆ อีกเพื่อกระจายรายได้ เป็นต้น ดังนั้นจึงทำให้รัฐบาลมีความเหมาะสมที่จะจัดเก็บรายได้จากฐานที่เกี่ยวกับประชาชนทั่วประเทศ เช่น ภาษีเงินได้ และภาษีการค้าระหว่างประเทศ เป็นต้น

สำหรับโครงสร้างการคลังท้องถิ่นไทยมีความแตกต่างที่ไม่เหมือนกับระบบการคลังท้องถิ่นของประเทศอื่น ๆ โดยลักษณะที่เด่นชัดที่สุดของกระบวนการคลังท้องถิ่นของไทย คือ การอยู่ภายใต้การกำกับดูแลและควบคุมจากรัฐบาลกลางค่อนข้างมาก

จากแนวคิดเกี่ยวกับรายได้ของรัฐบาลสามารถสรุปได้ว่า โดยหลักแล้วรายได้ของรัฐบาลจะต้องได้จากประชากร เช่น โดยในโยกย้ายทรัพยากรบางส่วนจากเอกชน เนื่องจากทรัพยากรต่าง ๆ มีจำนวนจำกัดซึ่งจะต้องแบ่งกันใช้ระหว่างภาครัฐ และเอกชน ซึ่งสามารถแบ่งรายได้ของรัฐบาลออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1. รายได้ทั้งเป็นภาษีอากร 2. รายได้และรายรับที่มีใช่ภาษีอากร แต่รายได้หลักของรัฐบาลที่สำคัญที่สุด คือ รายได้จากการจัดเก็บภาษีอากรต่าง ๆ เมื่อรัฐบาลมีความจำเป็นต้องจ่ายเงินเพิ่มมากขึ้นทุกปี จึงทำให้จัดเก็บภาษีจากประชาชนเพิ่มมากขึ้นตามด้วย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

ความหมายของการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจ เป็นส่วนหนึ่งของการจัดระเบียบการปกครองของประเทศที่มีหลักการสำคัญ คือ เป็นการถ่ายโอนอำนาจการปกครองจากส่วนกลางไปให้ประชาชนในท้องถิ่นที่ดำเนินการกันเองภายใต้ระเบียบกฎหมายที่กำหนดหรือที่เรียกว่าการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบของการปกครองตนเอง โดยรัฐบาลไทยได้ออกพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 กำหนดการถ่ายโอนอำนาจทั้งด้านการบริหารงานบุคคล งานการเงินงบประมาณต่าง ๆ โดยถ่ายโอนจากกระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้องและเมื่อวันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ.2543 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้มีการถ่ายโอนกำลังข้าราชการส่วนหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งดำเนินการ

ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2543 เป็นต้นมา การกระจายอำนาจการปกครองได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้มากมายดังนี้

อารีย์ วงศ์อารยะ (2547 : 62 - 63) ให้คำนิยามว่าการกระจายอำนาจหมายถึงการที่ส่วนกลางกระจายอำนาจภารกิจบางอย่างในความรับผิดชอบของส่วนกลางให้องค์กรอื่น นอกจากองค์กรของราชการบริหารส่วนกลางเพื่อจัดทำบริการสาธารณะบางอย่าง โดยมีความอิสระตามสมควรไม่ต้องขึ้นอยู่กับความบังคับบัญชาของราชการบริหารส่วนกลางเพียงแต่อยู่ในความควบคุมเท่านั้น

สถาบันภาษาศาสตร์ (อ้างถึงในดำรงศักดิ์ บุญญา, 2545 : 19) ได้ให้ความหมายอยู่ 2 นัย คือ

1. ความหมายตามนัยการปกครอง เป็นหลักการปกครองที่รัฐบาลแห่งชาติหรือรัฐบาลกลางได้มอบอำนาจทางการปกครองบางอย่าง ซึ่งส่วนกลางได้พิจารณาแล้วว่าไม่เป็นการทำลายความมั่นคงของชาติและเห็นสมควรให้ท้องถิ่นไปดำเนินการ โดยเชื่อว่าเมื่อท้องถิ่นรับอำนาจไปบริหารสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้เท่าที่รัฐบาลกลางการดำเนินการมอบอำนาจดังกล่าวเป็นการมอบอำนาจการปกครองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นนิติบุคคล

2. ความหมายตามนัยการบริหาร การมอบอำนาจในการบริหารงานให้ผู้ปฏิบัติงานหรือให้บุคลากรไปปฏิบัติในทุกระดับชั้นขององค์กร การกระจายอำนาจในทางราชการนั้น ได้มอบอำนาจการตัดสินใจสั่งการจากส่วนกลางไปสู่ส่วนท้องถิ่น เพื่อให้แต่ละท้องถิ่นมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน โดยการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังหน่วยงานต่างๆ ทั่วประเทศ

ประยูร กาญจนกุล (อ้างถึงในกานต์สินี อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2551 : 30) ได้ให้ความหมายว่าการกระจายอำนาจทางการปกครอง เป็นวิธีการที่รัฐมอบอำนาจการปกครองบางส่วนให้แก่องค์กรอื่นๆ เพื่อจัดทำบริการสาธารณะบางอย่าง โดยมีความอิสระตามสมควรไม่ต้องขึ้นอยู่กับความบังคับบัญชาของราชการส่วนกลางเพียงแต่อยู่ในความควบคุม

โกวิท กระจ่าง (อ้างถึงในกานต์สินี อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2551 : 30) กล่าวถึง การกระจายอำนาจว่าเป็นการถ่ายโอนอำนาจในการวางแผนการตัดสินใจ หรือหน้าที่ในการจัดการจากรัฐบาลส่วนกลางไปสู่หน่วยงานย่อยๆ ในท้องถิ่น องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น หน่วยงานหรือองค์กรระดับรองลงไปหรือองค์กรเอกชน

อลงกต วรกี (อ้างถึงในกานต์สินี อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2551 : 30) ได้ให้ความหมายของการกระจายอำนาจว่า เป็นการบริหารราชการที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการปกครองบางส่วนหรือการบริการสาธารณะบางอย่างให้แก่ท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของแต่ละท้องถิ่นมิได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลกลาง องค์กรท้องถิ่นนั้นมีอิสระในการปกครองตามสมควร มีเขต

การปกครองที่ชัดเจน มีงบประมาณหรือรายได้และมีเจ้าหน้าที่และบุคลากรเป็นของตนเอง รัฐบาลกำกับดูแลการปฏิบัติงานแต่มิได้เข้าไปบังคับบัญชาหรือสั่งการ

หลักการกระจายอำนาจ

หลักการกระจายอำนาจ มีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ คือ (สถาบันดำรงราชานุภาพ, 2549 อ้างถึงในมนต์ชัย กวินธุ์ชยานนท์, 2549 : 26)

1. มีความเป็นนิติบุคคล การกระจายอำนาจปกครองนั้นจะต้องมีองค์การเป็นนิติบุคคลต่างหากจากองค์การของรัฐบาลกลาง การมีองค์การเป็นนิติบุคคลต่างหากนี้ ก็เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของตน องค์การเหล่านี้จะต้องมีงบประมาณทรัพย์สิน หนี้สิน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานของตนเอง

2. มีอำนาจอิสระในการบริหารงาน ความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่เป็นหลักการที่สำคัญประการหนึ่งของการกระจายอำนาจปกครอง เพราะหากองค์การนั้นไม่มีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่จะต้องรอคำสั่งจากรัฐบาลกลางอยู่เสมอ องค์การเช่นนั้นก็จะมึลักษณะไม่ผิดไปจากหน่วยงานการปกครองส่วนภูมิภาค ซึ่งมีฐานะเป็นตัวแทนของรัฐบาลกลางที่ประจำอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติภารกิจของตนเองตลอดจนมีอิสระพอสมควรในการกำหนดนโยบายหรือการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้แต่ก็มีข้อจำกัดว่า อำนาจอิสระขององค์การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีพอสมควรไม่มากเกินไป จนทำให้เกิดความกระทบกระเทือนต่อเอกภาพและอธิปไตย (Unity and Sovereignty) ของประเทศ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมิใช่สถาบันการเมืองที่มีอำนาจอธิปไตยเป็นของตนเอง หากแต่ต้องมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดให้และให้มีองค์การที่จำเป็นสำหรับทำหน้าที่ทางด้านนิติบัญญัติ และบริหารกิจกรรมอันเป็นหน้าที่ของตนเท่านั้น

3. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการเลือกผู้บริหารและผู้ที่ทำหน้าที่นิติบัญญัติ การมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองในท้องถิ่นของประชาชนนั้น อาจทำได้หลายระดับแล้วแต่ความสามารถและความสนใจของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญ เช่น ประชาชนบางคนอาจมีส่วนร่วมในกิจกรรมของท้องถิ่น เฉพาะการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งตัวแทนของตนไปปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งต่าง ๆ ขององค์การปกครองท้องถิ่นเท่านั้น แต่บางคนอาจมีความสนใจที่จะเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมการปกครองของท้องถิ่นมากกว่านั้น ถึงกับสมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นตัวแทนของประชาชนเพื่อให้ได้มีโอกาสเข้ามามีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมอันเป็นหน้าที่ขององค์การปกครองท้องถิ่นด้วยตนเองก็อาจจะทำได้

4. มีงบประมาณของตนเอง องค์การปกครองท้องถิ่นต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ด้วยตนเองรวมถึงในการมีอำนาจในการบริหารงบประมาณที่ได้มานั้นด้วย การให้องค์การปกครอง

ส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการจัดเก็บและบริหารรายได้ด้วยตนเองนี้ เป็นการมอบอำนาจการตัดสินใจให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดตั้งแต่การวางแผนการปฏิบัติงาน การจัดเก็บรายได้ การบริหาร การบริการประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

จากองค์ประกอบทั้ง 4 ประการ ของการกระจายอำนาจที่กล่าวมานี้หากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานส่วนร่วมท้องถิ่นมีองค์ประกอบครบทั้ง 4 ประการ และสามารถปฏิบัติงานโดยปราศจากการถูกควบคุม หรือแทรกแซงจากหน่วยงานในระดับสูงกว่าไม่ว่าจะเป็นส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาคแล้ว ย่อมเป็นองค์การปกครองท้องถิ่น หรือหน่วยงานส่วนท้องถิ่นที่มีความสมบูรณ์และพร้อมที่จะปฏิบัติงาน เพื่อท้องถิ่นของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ทั้งนี้ก็ย่อมขึ้นอยู่กับส่วนประกอบอื่น ๆ อีกด้วย

อย่างไรก็ตามการจัดระบบปกครองตามหลักรัฐศาสตร์ได้แบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ หลักการรวมอำนาจ หลักการแบ่งอำนาจ และหลักการกระจายอำนาจ ส่วนการปกครองระดับใดจะให้อำนาจแก่หลักการใดมากกว่ากันขึ้นอยู่กับประวัติศาสตร์ความเป็นมาในอดีต และสภาพแวดล้อมทางสังคมเศรษฐกิจ การเมืองที่เกิดขึ้นในยุคสมัยนั้น ๆ

ความสำคัญของการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจ (Decentralization) เป็นหลักการอย่างหนึ่งของการจัดระเบียบการปกครองประเทศ โดยมีหลักการสำคัญ คือ เป็นการโอนอำนาจการปกครองจากส่วนกลางไปให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการเองโดยอิสระพอสมควร ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายการกระจายอำนาจทำให้เกิดการจัดระเบียบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นขึ้น องค์การบริหารส่วนตำบลถือได้ว่าเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งตามแนวความคิดของหลักการกระจายอำนาจการปกครอง ในเรื่องการกระจายอำนาจ มีนักวิชาการได้ให้ความสำคัญและคำจำกัดความหรือความหมายไว้ตัวอย่างเช่น

ลิขิต ชีระเวคิน (2545 : 3) ได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจ โดยกล่าวไว้ว่า การกระจายอำนาจการปกครองมีความสำคัญในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม โดยสรุปได้ 2 ประเด็นใหญ่ ๆ ดังนี้

1. การกระจายอำนาจเป็นรากแก้วของกระบวนการปกครองแบบประชาธิปไตยเนื่องด้วยประชาธิปไตยต้องประกอบด้วยโครงสร้างส่วนบน คือ ระดับชาติและโครงสร้างส่วนฐานคือ ระดับท้องถิ่น การปกครองตนเองในรูปแบบของการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง คือ รากแก้วเป็นรากฐานเสริมสำคัญยิ่งของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

2. การกระจายอำนาจมีความสำคัญในทางเศรษฐกิจและสังคมในด้านการพัฒนาชนบท โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งลักษณะดังกล่าวจะเกิดขึ้นต้องอาศัยโครงสร้างการปกครองตนเองในลักษณะที่มีอิสระ ซึ่งจะเกิดขึ้นก็ได้อาจจะมีการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสามารถสรุปได้ว่า การกระจายอำนาจเป็นส่วนหนึ่งของการจัดระเบียบการปกครอง และรัฐบาลกลางมอบอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบในการปกครองบางส่วน หรือการบริการสาธารณะให้แก่ท้องถิ่นมีเขตการปกครองที่ชัดเจน มีงบประมาณหรือรายได้ และมีเจ้าหน้าที่บุคลากรเป็นของตนเอง รัฐบาลมีหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติงานแต่ไม่ได้เข้าไปบังคับบัญชาหรือสั่งการ มีความเป็นนิติบุคคล มีอิสระในการทำงานแต่ทั้งนี้หน่วยงานส่วนท้องถิ่นมีความสมบูรณ์ และพร้อมที่จะปฏิบัติงานเพื่อให้ท้องถิ่นของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบของการปกครองตนเอง เป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมากกับแนวความคิดและทฤษฎีในการกระจายอำนาจ ได้มีนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

วิญญู อังคนารักษ์ (2549 : 4) ได้ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองในรูปลักษณะการกระจายอำนาจบางอย่าง ซึ่งรัฐได้มอบหมายให้ท้องถิ่นทำกันเองเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสปกครองและบริหารงานท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อสนองความต้องการส่วนรวมในท้องถิ่นนั้นให้งานดำเนินไปอย่างประหยัด มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลตรงกับความต้องการของประชาชน โดยเหตุที่ว่าประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมจะทราบความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ ได้ดีกว่าบุคคลอื่น และย่อมมีความผูกพันต่อท้องถิ่นนั้น โดยมีงบประมาณของตนเอง และมีอิสระในการบริหารงานพอสมควร

ชูศักดิ์ เทียงตรง (2548 : 13) ได้ให้ความหมายการปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้หรือการกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองที่เกิดขึ้นจากหลักการกระจายอำนาจได้มีอำนาจในการปกครองร่วมรับผิดชอบทั้งหมด หรือแต่เพียงบางส่วนในการบริหารภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่และอาณาเขตของตนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย

ประทาน คงฤทธิศึกษากร (2545 : 7) ได้ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และโดยนัยนี้ จะเกิดการทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้นๆ องค์การนี้ถูกจัดตั้งและควบคุมโดยรัฐบาลแต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง

จากคำจำกัดความหรือความหมายของคำว่า การปกครองท้องถิ่นข้างต้นพอสรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชนดำเนินการปกครองตนเองโดยให้มีหน่วยการปกครองท้องถิ่นทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารพัฒนา และให้บริการประชาชน ในเขตพื้นที่ องค์การหน่วยการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวนี้มีอำนาจกำหนดภายในท้องถิ่นของตนเอง เท่านั้นและหน่วยการปกครองท้องถิ่นนี้ต้องอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง

องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

เพื่อให้เห็นภาพขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยการปกครองท้องถิ่นยิ่งขึ้น จึงขอเสนอแนวคิดของ ประธาน คงฤทธิศึกษากร (2545 : 7) ซึ่งได้ชี้ให้เห็นถึงองค์ประกอบที่สำคัญ ๆ ของการปกครองท้องถิ่นไว้ ดังนี้

หลักการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี 6 ประการ

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ได้กำหนดหลักจำเป็นที่จะต้องร่วมมือกันปฏิบัติทุกภาคส่วนของสังคมทั้งภาครัฐภาคธุรกิจ และภาคประชาชน ประกอบด้วย

หลักที่ 1 หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยเป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับของสังคม จึงต้องมีการปรับปรุงทบทวนแก้ไขเผยแพร่เสมอ

หลักที่ 2 หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงามปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างแก่สังคม และสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อสร้างความซื่อสัตย์ จริ่งใจ ขยันอดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต

หลักที่ 3 หลักความโปร่งใส ได้แก่ การปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและเข้าใจง่าย

หลักที่ 4 หลักความมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ

หลักที่ 5 หลักความรับผิดชอบ ได้แก่ ความตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การเอาใจใส่ในปัญหาของบ้านเมืองและมุ่งมั่นแก้ไขปัญหา รวมถึงการเคารพในความแตกต่าง

หลักที่ 6 หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริการจัดการและใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดเกิดประโยชน์สูงสุด มีความคุ้มค่า

จากแนวคิดสรุปได้ว่า ความสำเร็จขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัย การบริหารงานท้องถิ่นเพราะการบริหารงานท้องถิ่น เป็นการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องวางยุทธศาสตร์ วางนโยบาย แผนงาน โครงการ/(กิจกรรม) ในการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อทำให้ยุทธศาสตร์

นโยบายท้องถิ่น ไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ ประสิทธิภาพการดำเนินงาน ผลงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพียงใดขึ้นอยู่กับการบริหารงาน และการสร้างมาตรฐานกิจกรรมงานจะเป็นเครื่องชี้วัดว่าจะประสบผลสำเร็จในการบริหารงาน การส่งเสริมการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้หลักธรรมาภิบาล ด้านการมีส่วนร่วมและความโปร่งใส เพื่อเป็นตัวชี้วัดในการให้รางวัล แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นเลิศด้านความโปร่งใสและการมีส่วนร่วม

ข้อมูลพื้นฐานองค์การบริหารส่วนตำบลกุกยบุรี

สภาพทั่วไป

ที่ตั้ง ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลกุกยบุรี เลขที่ 825 ตำบลกุกยบุรี อำเภอกุกยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้รับการจัดตั้งตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อ พ.ศ.2539 มีเนื้อที่ประมาณ 53.15 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 33,219 ไร่ ห่างจากที่ว่าการอำเภอกุกยบุรี ประมาณ 5.5 กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตามถนนเพชรเกษมประมาณ 33.5 กิโลเมตร มีอาณาเขตและพื้นที่ใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลหาดขาม ตำบลสามกระชาย อำเภอกุกยบุรี จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ มีแนวเริ่มต้นจากสันเขาบริเวณพิกัด NP 835341 ไปตามแนวสันเขาลงสู่ทางเกวียนเดิมถึงสะพานข้ามคลองชลประทานบริเวณพิกัด NP 855333 แล้วไปตามทางเกวียนด้านทิศตะวันออกถึงถนน รพช. สายลำโพง-หนองตาเสือพิกัด NP 871342 แล้วลงไปตามทางเกวียนเดิมระยะทาง 2 กิโลเมตร วกลงตัดผ่านคลองซอยชลประทานถึงถนน รพช. สายจวนบน-ยางชุม บริเวณพิกัด NP 90333 ตรงป้ายหินหลักเขตตำบลขึ้นไปทางทิศเหนือตามถนนสายลุ่มแสง

ระยะทาง 500 เมตร แล้วลงสู่ทางคนเดินถึงลำน้ำคลองกุกยบริเวณพิกัด NP 906346 ไปตามลำน้ำคลองกุกย ระยะทาง 1.4 กิโลเมตร ถึงถนน รพช.สายประจักษ์พัฒนาปลายน้ำ บริเวณ NP 911357 ไปตามถนนลูกรังทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือข้างสะพานคลองซอยชลประทานไปตามทางเกวียนเดิมถึงถนนทางหลวงสายเพชรเกษม – ยางชุม บริเวณพิกัด NP 914366 ตรงป้ายหินหลักเขตตำบล แล้วไปทางทิศเหนือผ่านคลองซอยชลประทานบริเวณพิกัด NP 614367 ระยะทาง 1 กิโลเมตร ถึงลำรางน้ำ บริเวณพิกัด NP 914376 ไปตามลำน้ำด้านทิศตะวันออกผ่านคลองซอยชลประทานลงสู่ถนนดินโดยใช้กึ่งกลางถนนดินเป็นแนวแบ่งเขตถนนเพชรเกษม กิโลเมตรที่ 289+200 NP 933376 ไปตามทางเกวียน

ด้านทิศตะวันออกถึงทางรถไฟสายใต้กิโลเมตรที่ 267+110 บริเวณพิกัด NP 947377 รวมระยะทางด้านทิศเหนือประมาณ 17 กิโลเมตร

ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลกุยเหนือ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีแนวเขตเริ่มต้นจากทางรถไฟสายใต้ กิโลเมตรที่ 257+110 บริเวณพิกัด NP 947377 ลงไปตามทางรถไฟสายใต้ โดยใช้ทางรถไฟสายใต้เป็นแนวแบ่งเขตตัดผ่านถนน รพช. สายกุยบุรี- โพธิ์เรียง บริเวณพิกัด NP 953342 ใกล้กับสถานีรถไฟกุยบุรี ไปทางทิศใต้ตามแนวทางรถไฟสายใต้ ถึงสะพานโค้งตัดคลองกุยบุรี บริเวณพิกัด NP 963332 ไปตามแนวทางรถไฟสายใต้ ถึงกิโลเมตรที่ 276+800 บริเวณพิกัด NP 947291 รวมระยะทางด้านทิศตะวันออกประมาณ 9 กิโลเมตร

ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลบ่อนอก อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีแนวเขตเริ่มต้นจากทางรถไฟสายใต้ กิโลเมตรที่ 276+800 บริเวณพิกัด NP 947291 ไปตามทางเกวียนเดิมด้านทิศตะวันออกตัดกับถนนเพชรเกษม กิโลเมตรที่ 297+800 บริเวณพิกัด NP 921295 ลงสู่ทางเกวียนเดิมถึงบริเวณพิกัด NP 830305 ไปทางทิศตะวันตกตามแนวกิ่งกลางลำห้วยบ่อนอก – หนองกระทิง ถึงหุบเขาทางจันทรบริเวณพิกัด NP 816301 ไปทางทิศตะวันตกตามแนวสันเขา ถึงสันเขาบริเวณพิกัด NP 794296 รวมระยะทางด้านทิศใต้ประมาณ 18 กิโลเมตร

ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีแนวเขตเริ่มต้นจากสันเขาบริเวณพิกัด NP 794296 ไปตามแนวสันเขาถึงบริเวณ พิกัด NP 814329 และถึงสันเขาบริเวณพิกัด NP 835341 รวมระยะทางด้านทิศตะวันตกประมาณ 6.5 กิโลเมตร

เนื้อที่ องค์การบริหารส่วนตำบลกุยบุรี มีเนื้อที่จำนวน 53.15 ตารางกิโลเมตรหรือ 33,219 ไร่

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของตำบลกุยบุรี ส่วนใหญ่ของตำบลเป็นพื้นที่ราบเชิงเขาลาดจากเทือกเขาตะนาวศรี ทางทิศตะวันตกลงมาทางทิศตะวันออก พื้นที่ดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนเหมาะสำหรับทำอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งเป็นอาชีพหลักของประชาชนในตำบลที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาศักยภาพในตำบลกุยบุรี

ภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศในเขตตำบลกุยบุรี แบ่งออกเป็น 3 ฤดู คือ

1. ฤดูร้อน ตั้งแต่เดือนมีนาคม ถึงเดือนพฤษภาคม
2. ฤดูฝน ตั้งแต่เดือนมิถุนายน ถึงเดือนพฤศจิกายน
3. ฤดูหนาว ตั้งแต่เดือนธันวาคม ถึงเดือนกุมภาพันธ์

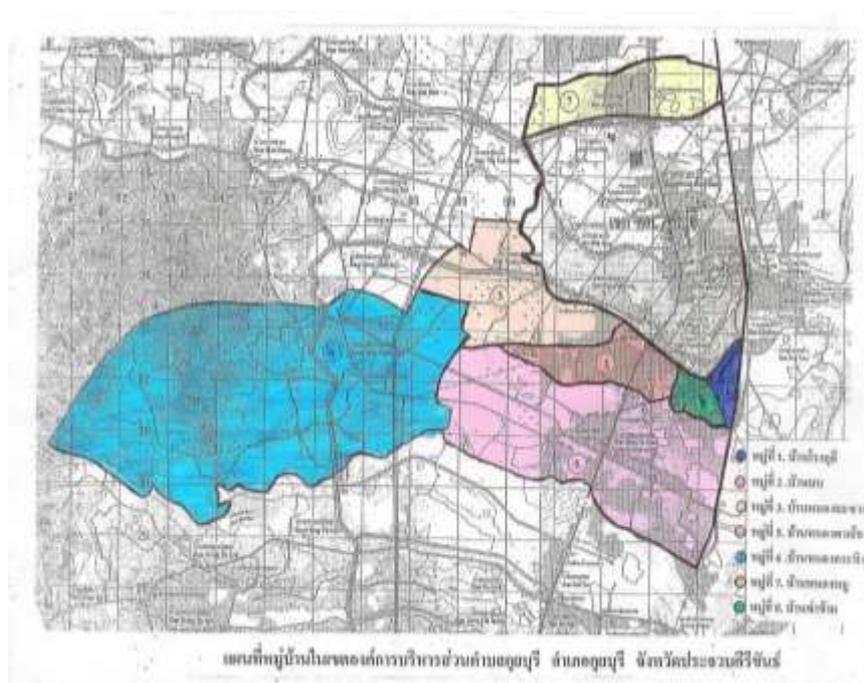
เขตการปกครอง

ตำบลกุกบุรี มีเนื้อที่ประมาณ 53.15 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 33,219 ไร่ ประกอบด้วย 7 หมู่บ้าน มีประชากร รวมทั้งสิ้น 2,690 คน แยกเป็น ชาย 1,301 คน หญิง 1,389 คน โดยแบ่งเขตการปกครองดังนี้

ตารางที่ 2.1 ข้อมูลเขตการปกครอง

หมู่ที่	หมู่บ้าน	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
1	บ้านโรงกลี	นายประจักษ์ สายน้ำเขียว	ผู้ใหญ่บ้าน
2	บ้านบน	นายณรงค์ศักดิ์ พิพัฒน์เสถียรไทย	กำนันตำบลกุกบุรี
3	บ้านหนองมะฆาง	นายฝ้าย นกแก้ว	ผู้ใหญ่บ้าน
5	บ้านหนองตาเสือ	นายนิรันดร์ บุญส่ง	ผู้ใหญ่บ้าน
6	บ้านหนองกระทิง	นายทูล ทองแผ่น	ผู้ใหญ่บ้าน
7	บ้านหนองหมู	นายน้อย มูลมาก	ผู้ใหญ่บ้าน
8	บ้านท่าข้าม	นายณรงค์ บุญเกิด	ผู้ใหญ่บ้าน

ภาพที่ 2.1 แผนที่แสดงเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกุกบุรี

จำนวนหมู่บ้าน

จำนวนหมู่บ้านในเขต อบต.กุยบุรี มีจำนวน 7 หมู่บ้าน อยู่ในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยบุรีบางส่วน 5 หมู่บ้าน อยู่ในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยบุรี เต็มพื้นที่มี 2 หมู่บ้าน

ตารางที่ 2.2 เขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยบุรี

หมู่ที่	หมู่บ้าน	พื้นที่ทั้งหมด
1	บ้านโรงกลี	พื้นที่ของอบต. บางส่วน
2	บ้านบน	พื้นที่ของอบต. บางส่วน
3	บ้านหนองมะฆาง	พื้นที่ของอบต. บางส่วน
5	บ้านหนองตาเสือ	พื้นที่ของอบต. เต็มพื้นที่
6	บ้านหนองกระทิง	พื้นที่ของอบต. เต็มพื้นที่
7	บ้านหนองหมู	พื้นที่ของอบต. บางส่วน
8	บ้านท่าข้าม	พื้นที่ของอบต. บางส่วน

ประชากร

ประชากรทั้งสิ้น 2,690 คน แยกเป็นชาย 1,301 คน หญิง 1,389 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 50.65 คน/ตารางกิโลเมตร โดยจำแนกจำนวนประชากรออกเป็น 7 หมู่บ้าน ดังนี้

ตารางที่ 2.3 จำนวนประชากรขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยบุรี

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวน ครัวเรือน	จำนวนประชากร		
			ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
1	บ้านโรงกลี	27	52	51	103
2	บ้านบน	84	98	94	192
3	บ้านหนองมะฆาง	57	88	95	183
5	บ้านหนองตาเลื้อ	312	601	643	1,244
6	บ้านหนองกระทิง	112	218	216	434
7	บ้านหนองหมู	131	159	187	346
8	บ้านท่าข้าม	58	85	103	188
รวม		772	1,301	1,389	2,690

(องค์การบริหารส่วนตำบลกุยบุรี, 2552)

ท้องถิ่นใกล้เคียง

เทศบาลจำนวน 1 แห่ง คือ เทศบาลตำบลกุยบุรี องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอ
กุยบุรี 5 แห่ง คือ อบต.หาดขาม อบต.เขาแดง อบต.กุยเหนือ อบต.สามกระทาย อบต.ดอนยายหนู

สภาพทางเศรษฐกิจ

อาชีพ ประชากรส่วนใหญ่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบอาชีพ
ด้านการเกษตร ได้แก่ การทำไร่สับปะรด การทำนา การปลูกมะพร้าว ปลูกว่านหางจระเข้
ด้านการเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ การเลี้ยงโคนม โคเนื้อ เลี้ยงไก่ เลี้ยงสุกร
ด้านการประมง ได้แก่ การเลี้ยงกุ้ง เลี้ยงปลา และยังมีประชากรบางส่วนที่มีอาชีพรับจ้าง
และค้าขาย

หน่วยธุรกิจในเขต อบต.

1. ประเภทกิจการร้านค้าเบ็ดเตล็ด	จำนวน 20 แห่ง
2. กิจการอู่ซ่อมรถยนต์	จำนวน 7 แห่ง
3. ประเภทกิจการอู่ซ่อมรถจักรยานยนต์	จำนวน 2 แห่ง

4. ประเภทกิจการห้องเช่า จำนวน 8 แห่ง
5. ประเภทกิจการรับซื้อของเก่า จำนวน 2 แห่ง
6. ประเภทกิจการโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 1 แห่ง
(หจก.มาลีเจริญทรัพย์ผลไม้ จำกัด) หมู่ที่ 7 บ้านหนองหมู

สภาพทางสังคม

การศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา 3 แห่ง ได้แก่

1. โรงเรียนบ้านหนองตาเสือ หมู่ที่ 5
2. โรงเรียนบ้านหนองกระติง หมู่ที่ 6
3. โรงเรียนบ้านหนองหมู หมู่ที่ 7

ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน/ห้องสมุดประชาชน 8 แห่ง ได้แก่

1. หมู่ที่ 1
2. หมู่ที่ 2
3. หมู่ที่ 3
4. หมู่ที่ 5
5. หมู่ที่ 6
6. หมู่ที่ 7
7. หมู่ที่ 8
8. อบต.กุยบุรี

สถาบันและองค์กรทางศาสนา วัด 1 แห่ง ได้แก่ วัดหนองตาเสือ หมู่ที่ 5

สาธารณสุข

1. โรงพยาบาลของรัฐขนาด 30 เตียง 1 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลกุยบุรี หมู่ที่ 5
2. สถานีอนามัยประจำตำบล/หมู่บ้าน 1 แห่ง ได้แก่ สถานีอนามัยบ้านหนองมะฆาง
หมู่ที่ 3
3. อัตราการมีและใช้ส้วมราดน้ำ ร้อยละ 100%

การบริการพื้นฐาน การคมนาคม

1. ทางรถยนต์ มีทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 ถนนเพชรเกษม เป็นสายหลักในการคมนาคม
2. ทางรถไฟ ทางรถไฟทอดตัวจากทางทิศเหนือ จรดทิศใต้ ขนานไปกับถนนเพชรเกษม

ถนนภายในองค์การบริหารส่วนตำบล แยกเป็น

- 2.1 ถนนลาดยาง จำนวน 8 สาย
- 2.2 ถนนลูกรัง จำนวน 52 สาย
- 2.3 ถนนคอนกรีต จำนวน 17 สาย
- 2.4 ถนนหินคลุก จำนวน 6 สาย

การโทรคมนาคม โทรศัพท์สาธารณะ จำนวน 4 ตู้

การไฟฟ้า

1. มีสถานีไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำนวน 1 แห่ง หมู่ที่ 5 บ้านหนองตาเสือ
2. มีไฟฟ้าเข้าถึงทุกหมู่บ้าน แต่เข้าไม่ถึงพื้นที่ ประชากรบางส่วนยังไม่มีไฟฟ้าใช้ แต่จำนวนไม่มากนักในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยบุรีได้ตั้งงบประมาณบางส่วนขยายเขตไฟฟ้าและติดตั้งโคมไฟฟ้าสาธารณะให้กับทุกหมู่บ้าน

แหล่งน้ำธรรมชาติ ลำน้ำ ลำห้วย บึง หนอง และอื่น ๆ

แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

1. ฝาย 3 แห่ง
2. บ่อน้ำตื้น 1 แห่ง
3. บ่อโยก 7 แห่ง
4. ประปาหมู่บ้าน 3 แห่ง

ข้อมูลอื่น ๆ

ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่

ทรัพยากรน้ำ องค์การบริหารส่วนตำบลกุยบุรี ไม่มีแหล่งน้ำตามธรรมชาติ ประชากรส่วนใหญ่ใช้น้ำจากคลองชลประทาน บ่อบาดาล สระน้ำ เพื่อใช้ในการอุปโภค - บริโภค และใช้ในการเกษตร ป่าไม้ องค์การบริหารส่วนตำบล มีพื้นที่บางส่วนเป็นป่าสงวนแห่งชาติ

มวลชนจัดตั้ง

1. ลูกเสือชาวบ้าน 2 รุ่น 160 คน
2. ไทยอาสาป้องกันชาติ 1 รุ่น 20 คน
3. กองทุนเพื่อความมั่นคงของชาติ 1 รุ่น 30 คน
4. อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) 2 รุ่น 72 คน
5. อพป. 2 หมู่บ้าน
 - 5.1 หมู่ที่ 5 บ้านหนองตาเสือ
 - 5.2 หมู่ที่ 6 บ้านหนองกระทิง

6. หมู่บ้านแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง 3 หมู่บ้าน

6.1 หมู่ที่ 3 บ้านหนองมะฆาง

6.2 หมู่ที่ 5 บ้านหนองตาเสือ

6.3 หมู่ที่ 6 บ้านหนองกระทิง

ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพตำบล

โครงสร้างเกี่ยวกับศักยภาพตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลกุกยบุรีประกอบด้วย

1. **สภาองค์การบริหารส่วนตำบลกุกยบุรี** ประกอบด้วย สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กุกยบุรีจำนวนหมู่ละ 2 คน ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลกุกยบุรีมี ทั้งหมด 7 หมู่บ้าน รวมมีสมาชิก ทั้งหมด 14 คน

หน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

1.1 ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเป็นแนวทาง ในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

1.2 พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

1.3 ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามนโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบและข้อบัญญัติ ระเบียบและข้อบังคับของ ทางราชการ

2. **นายกองค์การบริหารส่วนตำบล** มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารส่วนท้องถิ่น

หน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

เร่งรัดให้มีการกำหนดการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุกยบุรี แผนพัฒนาสามปี และแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อระดมปัญหา ความต้องการของท้องถิ่น จากสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบลกุกยบุรีและผู้นำชุมชน เพื่อมากำหนดเป็นแผนงานและโครงการล่วงหน้าที่มี ทิศทางชัดเจนและสามารถดำเนินการได้ทันทีที่มีงบประมาณ

สำหรับการบริหารที่จะให้บรรลุจุดประสงค์ของการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกุกยบุรีอย่างแท้จริงนั้น จำเป็นที่จะต้องแบ่งการพัฒนาออกเป็น 5 ด้าน คือ

1. ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

2. ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ

3. ด้านการพัฒนาสังคม
4. ด้านการพัฒนาการเมืองการบริหาร
5. ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โดยมีรายละเอียดดังนี้

ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

มีนโยบายที่จะจัดให้มีเส้นทางคมนาคม แหล่งน้ำ ประปา ไฟฟ้า ระบบระบายน้ำ โดยจัดทำโครงการแก้ไขปัญหาตามความเดือดร้อนความจำเป็นเร่งด่วนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกุยบุรี

ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ

ส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบอาชีพทุกอาชีพ และการรวมกลุ่มของประชาชน ให้ได้รับโอกาสในการพัฒนาศักยภาพ เพื่อเพิ่มพูนรายได้แก่ครอบครัวและชุมชนให้มีความสามารถพึ่งตนเองได้ในระดับหนึ่ง โดยการประสานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันพัฒนาเศรษฐกิจให้ดีขึ้นในอนาคตต่อไป

ด้านการพัฒนาสังคม

การพัฒนาด้านสังคมต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนโดยมีนโยบายสำคัญ ดังนี้

1. ส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การเตรียมความพร้อมสำหรับการถ่ายโอนภารกิจด้านการศึกษา การให้ทุนการศึกษา การส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับเยาวชนและผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา ให้ได้รับการศึกษานอกระบบโรงเรียน รวมทั้งจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณค่าและอนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่ถาวรและยั่งยืนตลอดไป
2. ส่งเสริมและสนับสนุนด้านการสาธารณสุข การกีฬาและนันทนาการเพื่อเสริมสร้างสุขภาพพลานามัยและคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ประชาชน
3. ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยการสนับสนุนกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนในด้านการสังคมสงเคราะห์ การป้องกันบรรเทาสาธารณภัย และแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้มากขึ้น
4. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด จะร่วมมือกับชุมชนและประสานกับส่วนราชการที่
5. เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ให้หมดไปจากพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยบุรี

ด้านการพัฒนาการเมืองการบริหาร

มีแผนนโยบายที่สำคัญที่จะพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกุยบุรี ไปสู่ความก้าวหน้า สอดคล้องกับการปฏิรูประบบราชการโดยยึดมั่นหลักคุณธรรม มีความรับผิดชอบในการบริหารจัดการที่ดี

1. ด้านการพัฒนาบุคคล จะส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกระดับได้รับการฝึกอบรม สัมมนา เพื่อเพิ่มทักษะและประสบการณ์ให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ตลอดจนสนับสนุนการศึกษาต่อของข้าราชการ
2. ด้านการพัฒนาอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ในการปฏิบัติงาน จะจัดให้มีอุปกรณ์ที่ทันสมัยและเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน
3. ด้านพัฒนาให้ประชาชนมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้ประชาชนได้มีโอกาสร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา ความต้องการที่แท้จริงภายใต้ระบอบประชาธิปไตย นำไปสู่การร่วมกันพัฒนาต่อไป

ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มีแผนนโยบายเร่งฟื้นฟูบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ โดยการขุดลอกลำห้วย ลำคลอง สถานีประเวศศาสตร์ สถานที่พักผ่อน เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้กับชุมชนต่อไป

การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล มีสภาพเป็นนิติบุคคล สามารถมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนา ทั้งเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2546 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และในขณะเดียวกันก็สามารถดำเนินการได้ตามกฎหมายอื่น ๆ กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการได้ ประกอบด้วย

หน้าที่ของการบริหารส่วนตำบล

1. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
2. รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
3. ป้องกันโรค และระงับโรคติดต่อ
4. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
5. ส่งเสริม การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
6. ส่งเสริมพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

7. คຸ້ມครอง คูแผล และ บำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
8. บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
9. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณ หรือบุคลากร

ให้ความจำเป็นและสมควร

กิจการหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล อาจจัดทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

1. ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค – บริโภค และการเกษตร
2. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น ๆ
3. ให้มีและการบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
4. ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
5. ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
6. ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
7. บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
8. การคุ้มครองดูแล และรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
9. หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
10. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
11. กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
12. การท่องเที่ยว
13. การผังเมือง

โครงสร้างของสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลลพบุรี

การบริหารงานในสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลลพบุรีมีปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลลพบุรีเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบงานทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลลพบุรี ประกอบด้วยบุคลากรทั้งหมด 19 คน

1. พนักงานส่วนตำบล 7 คน
2. พนักงานจ้างตามภารกิจ 5 คน
3. พนักงานจ้างทั่วไป 8 คน

ข้อมูลประมาณการรายรับขององค์การบริหารส่วนตำบลลพบุรี

ผู้เขียนวิจัยมุ่งเน้นที่จะศึกษารายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลลพบุรี ดำเนินการจัดเก็บเอง และเป็นรายได้ตามข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยได้นำประเภทของรายได้ภาษีอากรท้องถิ่นที่จัดเก็บเอง จำนวน 7 ประเภท ซึ่งได้แก่

1. ภาษีโรงเรือนและที่ดิน
2. ภาษีบำรุงท้องที่
3. ภาษีป้าย
4. ค่าขายแบบแปลน
5. ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร
6. ค่าตรวจแบบแปลน
7. ค่าธรรมเนียมอากรฆ่าสัตว์

ประมาณการรายรับตามข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ในส่วนของรายได้ที่จัดเก็บเอง องค์การบริหารส่วนตำบลกฤษบุรี จะตั้งประมาณการรายรับใกล้เคียงกับรายรับจริงของงบประมาณในปีที่ผ่านมาเพื่อให้มีการควบคุมไม่ให้เกิดการตั้งประมาณการที่เกินความเป็นจริง และอาจเป็นสาเหตุให้เกิดความเสียหายต่อการบริหารงานภายในได้ หากไม่สามารถดำเนินการจัดเก็บได้ตามที่ตั้งประมาณการไว้ และไม่มีรายได้อื่นเข้ามาทำให้รายได้ตามประมาณการส่งผลกระทบต่อไม่มีงบประมาณ เพื่อใช้จ่ายในการพัฒนาตามข้อบัญญัติงบประมาณที่ตั้งไว้ได้ ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกฤษบุรี ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์เนื่องจากไม่มีงบประมาณเพียงพอต่อการใช้จ่าย ทั้งนี้ผู้เขียนวิจัยเป็นส่วนหนึ่งที่มีหน้าที่ดำเนินการให้การจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลกฤษบุรี เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดแต่ทั้งนี้ก็ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้การดำเนินการจัดเก็บรายได้ไม่สามารถจัดเก็บได้ตามที่ประมาณการตั้งรับไว้ ผู้เขียนวิจัยจึงได้นำข้อมูลที่เกิดขึ้นจริงมาศึกษาเพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุ ปัญหาและอุปสรรค พร้อมทั้งเพื่อจะได้เสนอแนะแนวทางในการดำเนินการเพื่อให้การจัดเก็บรายได้ใกล้เคียงกับประมาณการที่ตั้งไว้

ตารางที่ 2.4 รายรับเปรียบเทียบประมาณการรายรับและรายรับจริงปีงบประมาณ 2550

ประเภทของรายได้ที่จัดเก็บเอง	ประมาณการปี	รับจริงปี	ร้อยละของ ประมาณการ
	2550	2550	
1. ภาษีโรงเรือนและที่ดิน	15,000	78,032.20	62.43
2. ภาษีบำรุงท้องที่	75,000	59,312.27	47.50
3. ภาษีป้าย	23,000	900.00	0.76
4. ค่าขายแบบแปลน	10,000	36,500.00	29.20

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

ประเภทของรายได้ที่จัดเก็บเอง	ประมาณการปี	รับจริงปี	ร้อยละของ
	2550	2550	ประมาณการ
5. ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตก่อสร้าง	-	-	-
6. ค่าธรรมเนียมตรวจแบบแปลน	2,000.00	6,060.00	4.84
7. ค่าธรรมเนียมอากรฆ่าสัตว์	-	540.00	-
รวมประมาณการทั้งสิ้น	125,000.00	181,344.47	

(องค์การบริหารส่วนตำบลกุยบุรี, 2550)

จากตารางที่ 2.4 แสดงการเปรียบเทียบประมาณการรายรับ กับรายรับจริง ในปีงบประมาณ พ.ศ.2550 ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยบุรี ได้ตั้งประมาณการรายรับที่จัดเก็บเองไว้ทั้งสิ้นรวม 125,000.00 บาท เมื่อดูจากข้อมูลตัวเลขแล้วจะเห็นได้ว่ารายได้ที่เกิดจากภาษีโรงเรือนและที่ดินจะเป็นรายได้ที่มีสัดส่วนที่สูงมากสามารถดำเนินการจัดเก็บได้มากกว่าที่ตั้งไว้ถึงร้อยละ 62.43 ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะมีการประมาณที่ใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา จากข้อมูลตัวเลขทำให้สามารถทราบได้ว่าในปีที่ผ่านมา มีรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดินมีการค้างชำระภาษีจากปีเก่ามาก เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลกุยบุรี ได้ให้เจ้าหน้าที่ออกปฏิบัติหน้าที่นอกสถานที่เพื่อบริการประชาชน ทำให้รายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดินสูงขึ้นจากที่ประมาณการไว้ ซึ่งจะเป็นภาษีที่ค้างชำระของปีเก่าส่วนรายได้เกี่ยวกับภาษีบำรุงท้องที่และภาษีป้ายยังคงต่ำกว่าเกณฑ์

ตารางที่ 2.5 รายรับเปรียบเทียบประมาณการรายรับและรายรับจริงปีงบประมาณ 2551

ประเภทของรายได้ที่จัดเก็บเอง	ประมาณการปี	รับจริงปี	ร้อยละของ
	2551	2551	ประมาณการ
1. ภาษี โรงเรือนและที่ดิน	15,000.00	92,179.00	86.15
2. ภาษีบำรุงท้องที่	75,000.00	83,953.00	78.46
3. ภาษีป้าย	5,000.00	-	-
4. ค่าขายแบบแปลน	10,000.00	21,509.00	20.18

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

ประเภทของรายได้ที่จัดเก็บเอง	ประมาณการปี	รับจริงปี	ร้อยละของ
	2551	2551	ประมาณการ
5. ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตก่อสร้าง	-	-	-
6. ค่าธรรมเนียมตรวจแบบแปลน	2,000.00	1,114.00	1.06
7. ค่าธรรมเนียมอากรฆ่าสัตว์	-	4,981.00	-
รวมประมาณการทั้งสิ้น	107,000.00	203,736.00	

(องค์การบริหารส่วนตำบลกุยบุรี, 2551)

จากตารางที่ 2.5 แสดงการเปรียบเทียบประมาณการรายรับ กับรายรับจริง ในปีงบประมาณ พ.ศ.2551 ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยบุรี ได้ตั้งประมาณการรายรับที่จัดเก็บเองไว้ทั้งสิ้นรวม 107,000.00 บาท เมื่อดูจากข้อมูลตัวเลขแล้วจะเห็นได้ว่ารายได้ที่เกิดจากภาษีโรงเรือนและที่ดินจะเป็นรายได้ที่มีสัดส่วนที่สูงมากสามารถดำเนินการจัดเก็บได้มากกว่าที่ตั้งไว้ถึงร้อยละ 86.15 ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะมีการประมาณที่ใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา จากข้อมูลตัวเลขทำให้สามารถทราบได้ว่าในปีที่ผ่านมา มีรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดินมีการค้างชำระภาษีจากปีเก่ามาก เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลกุยบุรี ได้ให้เจ้าหน้าที่ออกปฏิบัติหน้าที่นอกสถานที่เพื่อบริการประชาชน ทำให้รายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดินสูงขึ้นจากที่ประมาณการไว้ ส่วนรายได้เกี่ยวกับภาษีบำรุงท้องที่และภาษีป้ายยังต่ำกว่าเกณฑ์

ตารางที่ 2.6 รายรับเปรียบเทียบประมาณการรายรับและรายรับจริงปีงบประมาณ 2552

ประเภทของรายได้ที่จัดเก็บเอง	ประมาณการปี	รับจริงปี	ร้อยละของ
	2552	2552	ประมาณการ
1. ภาษี โรงเรือนและที่ดิน	15,000.00	142,202.58	132.90
2. ภาษีบำรุงท้องที่	75,000.00	62,644.75	58.54
3. ภาษีป้าย	5,000.00	2,053.00	1.92
4. ค่าขายแบบแปลน	10,000.00	5,000.00	4.67

ตารางที่ 2.6 (ต่อ)

ประเภทของรายได้ที่จัดเก็บเอง	ประมาณการปี	รับจริงปี	ร้อยละของ
	2552	2552	ประมาณการ
5. ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตก่อสร้าง	2,000.00	1,122.00	1.05
6. ค่าธรรมเนียมตรวจแบบแปลน	-	-	-
7. ค่าธรรมเนียมอากรฆ่าสัตว์	-	3,915.00	-
รวมประมาณการทั้งสิ้น	107,000.00	181,344.47	

(องค์การบริหารส่วนตำบลกุยบุรี, 2552)

จากตารางที่ 2.6 แสดงการเปรียบเทียบประมาณการรายรับ กับรายรับจริง ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยบุรี ได้ตั้งประมาณการรายรับที่จัดเก็บเองไว้ทั้งสิ้นรวม 107,000.00 บาท เมื่อดูจากข้อมูลตัวเลขแล้วจะเห็นได้ว่ารายได้ที่เกิดจากภาษีโรงเรือนและที่ดินจะเป็นรายได้ที่มีสัดส่วนที่สูงมากสามารถดำเนินการจัดเก็บได้มากกว่าที่ตั้งไว้ถึงร้อยละ 132.90 ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะมีการประมาณที่ใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา จากข้อมูลตัวเลขทำให้สามารถทราบได้ว่าในปีที่ผ่านมา มีรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดินมีการค้างชำระภาษีจากปีเก่ามาก เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลกุยบุรี ได้ให้เจ้าหน้าที่ออกปฏิบัติหน้าที่นอกสถานที่เพื่อบริการประชาชน ทำให้รายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดินสูงขึ้นจากที่ประมาณการไว้ ส่วนรายได้เกี่ยวกับภาษีบำรุงท้องที่และภาษีป้ายยังต่ำกว่าเกณฑ์

ตารางที่ 2.7 จำนวนประชากรผู้เสียชำระภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลกุยบุรี

ลำดับที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนผู้เสียภาษี (คน)
1.	บ้านโรงกลี	18
2.	บ้านบน	114
3.	บ้านหนองมะฆาง	146
4.	บ้านหนองตาเสือ	330
5.	บ้านหนองกระทิง	275

ตารางที่ 2.7 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนผู้เสียภาษี (คน)
6.	บ้านหนองหมู	113
7.	บ้านท่าข้าม	79
รวม		1,075

(องค์การบริหารส่วนตำบลกุยบุรี, 2552)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกราช มณีภรณ์ (2542) ได้ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีจังหวัดมุกดาหาร พบว่า คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 41-50 ปี ระดับการศึกษาประถมศึกษา อาชีพทำนารายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,001 บาท เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มาจาก การเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในภาพรวมอยู่ในระดับสูง โดยคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีประสิทธิภาพสูงที่สุดในด้านการประเมินผล รองลงมาคือด้านการวางแผน และน้อยที่สุดในด้านการตัดสินใจ ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาอาชีพ รายได้ ตำแหน่ง และความรู้ความเข้าใจในบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล

พจนา พิษิตปัจจา (2543) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพยายามในการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ความพยายามในการจัดเก็บภาษีอยู่ในระดับปกติเช่นเดียวกับความพยายามในการจัดเก็บภาษี โรงเรียนและที่ดิน ส่วนความพยายามในการจัดเก็บภาษีนอกเหนือจากนั้นอยู่ในระดับต่ำกว่าปกติ การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดเก็บภาษีน้ามัน โรงแรมและยาสูบพบว่า สามารถแบ่งกลุ่มปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดเก็บภาษี โรงแรมและยาสูบได้ 4 กลุ่ม คือกลุ่มปัจจัยทางการบริหารจัดการเก็บภาษี และกลุ่มปัจจัยทางด้านกฎหมาย การจัดลำดับปัจจัยที่มีอิทธิพล

ต่อการจัดเก็บภาษีน้ำมัน โรงแรม และยาสูบพบว่าการจัดลำดับทั้งของกลุ่มเจ้าหน้าที่ส่วนการคลัง และเจ้าหน้าที่ส่วนแผนนโยบาย และกลุ่มสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติในการศึกษาถึงการมีการจัดเก็บภาษี และการกำหนดอัตราสูงสุด และต่ำสุดของภาษีทั้ง 3 ประเภท ไม่มีความสัมพันธ์กันระหว่างเจ้าหน้าที่ส่วนการคลัง และเจ้าหน้าที่ส่วนแผน และนโยบาย และกลุ่มสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่

ภักวดี แก้วคุณ (2544 : 92) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการด้านงานทะเบียนราษฎร : ศึกษา เฉพาะกรณี เทศบาลนครอุบลราชธานี งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของประชาชนที่มาติดต่องานทะเบียนราษฎรของเทศบาลนครอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของประชาชนที่มาติดต่องานทะเบียนราษฎรของเทศบาลนครอุบลราชธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านระบบการให้บริการ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ทุก ๆ ด้าน ประชาชนจะมีความพึงพอใจระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยที่ไม่ส่งผลให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจในการขอรับบริการงานทะเบียนราษฎรของเทศบาลนครอุบลราชธานี ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และสถานภาพการสมรส

มนต์ชัย กวินัญชานนท์ (2549) ได้ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีอำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับปานกลาง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาพรวมอยู่ในระดับสูง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ด้านการประเมินผลงาน ด้านการวางแผน ด้านการตัดสินใจ ด้านการบริหารงบประมาณ ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ระดับการศึกษา ความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ปัจจัยที่ไม่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานในองค์การบริหารส่วนตำบล

ประภัสสร กฤติยาภิชาติกุล (2544) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีค่าเพิ่มในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บได้จริงสูงขึ้นทุกปี และเมื่อพิจารณาสัดส่วนของภาษีมูลค่าเพิ่ม (vat) ที่จัดเก็บได้เทียบเท่ามูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด (GPP) หรือ VAT/GPP ปรากฏว่าเพิ่มขึ้นทุกปีจากร้อยละ 2.07 ในปี พ.ศ.2536 เป็นร้อยละ 2.1 และ 2.34 ในปี พ.ศ.2537 และ 2538 ตามลำดับ แต่อย่างไรก็ตามสัดส่วนดังกล่าวยังคงต่ำกว่าร้อยละ 5.95 ซึ่งเป็นระดับที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด นอกจากนี้จากการศึกษาพบว่า โดยเฉลี่ย ในปี พ.ศ.2535 ถึง 2539 จังหวัดเชียงใหม่จัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มเพียงร้อยละ 35.51 ของประสิทธิภาพสูงสุดและพบว่าประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มสูงกว่าประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีการค้าเดิม

สุพจน์ แสงฉาย (2545) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีของเทศบาลเมืองลำพูน พบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดเก็บภาษีส่วนใหญ่เกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจและจิตสำนึกเกี่ยวกับการชำระภาษี รวมทั้งประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการไปชำระภาษี ทั้งความรู้ของประชาชนและบุคลากรที่ทำหน้าที่จัดเก็บภาษี และสรุปไว้ว่า จากผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการไปชำระภาษีของประชาชน ได้แก่ อายุ สถานภาพ สมรส อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่ไม่มีผลต่อการไปชำระภาษี ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และการประชาสัมพันธ์

ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการไปชำระภาษีได้ อายุ สถานภาพสมรส และอาชีพ และความรู้เกี่ยวกับภาษี โดยพบว่า ประชากรตัวอย่างที่มีอายุ 41-50 ปี สถานภาพสมรส มีอาชีพค้าขายและประกอบอาชีพส่วนตัว และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000 – 10,000 บาทต่อเดือน เป็นกลุ่มที่มีการชำระภาษีให้แก่เทศบาลมากที่สุด จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างดังกล่าวเป็นกลุ่มที่มีความพร้อมทั้งในด้านอายุ อาชีพการเงิน และสถานภาพทางครอบครัว จึงอาจเป็นสาเหตุให้กลุ่มดังกล่าวสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารและเกิดตระหนักถึงภาระหน้าที่ของตนในการชำระภาษี ดังนั้นเทศบาลควรจัดให้มีการณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจแก่กลุ่มอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น

วไลรัตน์ สวัสดิ์ (2546) ได้วิจัยเรื่องความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลหนองไผ่แก้ว จังหวัดชลบุรี การจัดเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามพบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการให้บริการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลหนองไผ่แก้วโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจในแต่ละด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านมนุษยสัมพันธ์ในการให้บริการ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 ด้านความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 ด้านความสะอาดของสถานที่ให้บริการ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.02 ด้านความซื่อสัตย์สุจริตในการให้บริการ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.02 เมื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลหนองไผ่แก้ว พบว่า สถานภาพผู้เสียภาษี ระดับการศึกษาและรายได้มีผลต่อระดับความพึงพอใจของประชาชนในการให้บริการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลหนองไผ่แก้ว ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ส่วนเพศไม่มีผลกระทบต่อระดับความพึงพอใจของประชาชนในการให้บริการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลหนองไผ่แก้ว มาชำระภาษี ในส่วนข้อเสนอแนะที่จะช่วยพัฒนาและปรับปรุงการให้บริการเพื่อผู้ชำระภาษีมีความพึงพอใจมากขึ้นคือจัดสำนักงานให้กว้างขวางมีพื้นที่ให้บริการมากขึ้น และจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับผู้ชำระภาษีอย่างเพียงพอ เช่น น้ำดื่ม โต๊ะ เก้าอี้ ป้ายประชาสัมพันธ์บอกขั้นตอนการชำระภาษี เป็นต้น

ธิวาลัย นาวิ (2546) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาในการจัดเก็บภาษี โรงเรือนและที่ดินของสำนักงานเขตปทุมวัน ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาสำคัญในการจัดเก็บภาษี โรงเรือนและที่ดินของสำนักงานเขตปทุมวันในด้านบุคลากรได้แก่การขาดบุคลากรที่ชำนาญการทางด้านกฎหมายขาดการอบรมก่อนการปฏิบัติงานบุคลากรบางส่วนยังไม่ยอมรับเทคโนโลยีใหม่ๆ ขาดความขยันขันแข็งในการทำงาน ขาดความสำนึกความกระตือรือร้นในการทำงาน ในด้านงบประมาณได้แก่การรับจัดสรรงบประมาณมาน้อยไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ไม่มีงบประมาณเพียงพอในการจัดซื้อ วัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นในด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ การขั้นตอนในการวางแผนก่อนข้างยาว ทำให้ผู้ปฏิบัติมีเวลาทำงานน้อย ปัญหาในการชำระภาษี โรงเรือนและที่ดินของประชาชน ในส่วนของปัญหาในขั้นตอนก่อนชำระภาษี ได้แก่ การที่ประชาชนทั่วไปจำนวนมากไม่มีความรู้ทางด้านภาษี ปัญหาของขั้นตอนการชำระภาษี ได้แก่ ข้อมูลการชำระภาษี ไม่มีการจัดเก็บไว้ในระบบคอมพิวเตอร์ ทำให้ผู้เสียภาษีต้องกรอกแบบฟอร์มซ้ำเมื่อมายื่นชำระภาษี ซึ่งจะเกิดความล่าช้าและผิดพลาดได้ในกรณีที่มีข้อมูลจำนวนมาก แนวทางการสร้างแรงจูงใจในการชำระภาษีให้กับประชาชนควรดำเนินการให้ข่าวสารข้อมูลโดยการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงรายละเอียดที่สำคัญของภาษี โรงเรือนและที่ดิน ทำความเข้าใจกับประชาชนผู้เสียภาษีว่า ภาษีที่เสียไปจะย้อนกลับคืนมาที่เขาในรูปแบบใดบ้าง ลดอัตราภาษีให้สำหรับผู้ชำระภาษีที่ยื่นชำระภาษีตรงตามกำหนดเวลาและต่อเนื่อง การเพิ่มอัตราภาษีในกรณีที่มายื่นชำระภาษีช้ากว่ากำหนด รวมทั้งการดำเนินการทางด้านกฎหมาย

ลดาวัลย์ สงกรานต์ (2548) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาของผู้ใช้บริการเสียภาษีศึกษากรณีเทศบาลตำบลท่าข้าม อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาดังนี้

1. ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 66.00 โดยมีอาชีพส่วนใหญ่เป็นอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 38.00 และมีระยะทางที่เดินทางมาใช้บริการส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 1- 10 กิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 60.00

2. ประชาชนส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับการเข้าถึงแหล่งบริการได้อย่างสะดวกปัญหา รองลงมา คือ ปัญหาด้านความพอเพียงของบริการที่มีอยู่ ปัญหาการยอมรับคุณภาพของบริการ ปัญหาความสามารถของผู้รับบริการ และปัญหาความสะดวกและสิ่งอำนวยความสะดวกตามลำดับ

3. การทดสอบสมมติฐาน

3.1 ปัญหาของผู้ใช้บริการเสียภาษีของเทศบาลตำบลท่าข้ามผลการศึกษาพบว่า ปัญหาของผู้ใช้บริการเสียภาษีที่มีระดับปัญหามากที่สุด ได้แก่ ปัญหาการเข้าถึงแหล่งบริการ ได้อย่างสะดวก รองลงมาคือ ปัญหาด้านความพอเพียงของบริการที่มีอยู่ปัญหาการยอมรับคุณภาพของบริการ ปัญหาความสามารถของผู้รับบริการและปัญหาความสะดวกและสิ่งอำนวยความสะดวก ตามลำดับ

3.2 การเปรียบเทียบปัญหาของผู้ใช้บริการเสียหายของเทศบาลตำบลท่าข้าม ตามเพศ อาชีพ ระยะทางที่เดินทางมาใช้บริการ พบว่า

3.2.1 เพศต่างกันมีปัญหาในการใช้บริการเสียหายของเทศบาลตำบลท่าข้าม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

3.2.2 อาชีพต่างกันมีปัญหาในการใช้บริการเสียหายของเทศบาลตำบลท่าข้าม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.2.3 ระยะทางที่เดินทางมาใช้บริการเสียหายปัญหาในการใช้บริการของเทศบาลตำบลท่าข้ามแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีข้อเสนอแนะให้ผู้บริการ กำหนดแนวทางในการเสนอให้ผู้ใช้บริการเสียหายของเทศบาลตำบลท่าข้ามมีทางเลือกในการชำระภาษี เพิ่มขึ้นมากขึ้น เช่น เคาเตอร์ในร้านสะดวกซื้อ ฝากธนาคาร ต่างๆ เป็นต้น และปรับปรุงพัฒนา ประสิทธิภาพในการบริการจัดเก็บภาษี เช่น การปรับปรุงด้านเทคโนโลยีให้ทันสมัย จัดทำป้ายบอก ทางเข้าออกให้ชัดเจนเพื่อความเหมาะสม และเพียงพอ เพื่อความสะดวกในการสัญจรไปมาของผู้นำมาใช้ บริการเสียหาย

สรุปเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งตามแนวความคิดของหลักการกระจายอำนาจ เป็นการมอบ อำนาจการปกครองจากรัฐบาลกลางให้ประชาชนดำเนินการปกครองตนเอง โดยให้มีหน่วยการปกครอง ท้องถิ่นทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารพัฒนา และให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรหน่วย การปกครองท้องถิ่น โดยให้มีอำนาจกำหนดภายในท้องถิ่นของตนเองเท่านั้น และต้องอยู่ในความดูแล ของรัฐบาลกลางสามารถดำเนินการจัดเก็บรายได้ภายในท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ให้มีรายได้ที่เพียงพอแก่การบริหารกิจการ หรือพัฒนาท้องถิ่น ภายใต้อำนาจหน้าที่ และภารกิจของ ตนเองได้อย่างอิสระ องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องดำเนินการเกี่ยวกับระบบการจัดเก็บภาษีอากร และจะต้องเพิ่มช่องทางหรือหาแนวทางที่จะเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งแนวทาง ในการแก้ไขปัญหาในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล มีหลายประการ เช่น กำหนด นโยบายในการพัฒนารายได้จากการจัดเก็บภาษีอากรท้องถิ่น โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา ระบบการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล กล่าวคือ ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมกำหนดกระบวนการ และร่วมติดตามประเมินผล เรงรัดการจัดเก็บรายได้

ภายใต้กรอบกฎหมายระเบียบ หนังสือสั่งการของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น หรือตามระเบียบที่กำหนดแนวทางให้ปฏิบัติ ซึ่งอาจเกิดขึ้นในลักษณะของจัดตั้งคณะกรรมการในการเร่งรัดจัดเก็บรายได้ควบคู่กับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ดำเนินการให้ถูกต้องครบถ้วน และอาจร่วมกำหนดทิศทางการจัดหารายได้ประเภทใหม่ ๆ เพื่อให้การกำหนดรายได้ที่จัดเก็บเองมีส่วนที่เพิ่มมากขึ้นอย่างหรือมีอัตราการเจริญเติบโตในการพัฒนารายได้อย่างมีศักยภาพ

ในฐานะที่ผู้เขียนเป็นผู้ปฏิบัติงานในการจัดเก็บภาษีอากรท้องถิ่น จึงมีความสนใจศึกษาในเรื่องประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีอากรท้องถิ่น เพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล และเพื่อศึกษาสาเหตุ ปัญหา และอุปสรรค ที่ทำให้การดำเนินการจัดเก็บภาษีอากรท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลกฤษบุรี อำเภอกฤษบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ซึ่งประโยชน์ที่จะได้รับคือ ทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีอากรท้องถิ่น และปัญหาอุปสรรคในการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลกฤษบุรี อำเภอกฤษบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยจะได้ทำการศึกษาใน 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการเตรียมความพร้อม เป็นการศึกษาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดเตรียมการในเรื่องของเอกสาร เช่น ใบเสร็จรับเงิน แบบพิมพ์ต่าง ๆ ไว้เพื่อบริการผู้เสียภาษีและเจ้าหน้าที่ที่มีความรอบรู้เกี่ยวกับการให้บริการ สามารถให้ คำแนะนำ หรือตอบข้อซักถามได้เป็นอย่างดีมีความกระตือรือร้นและตั้งใจในการให้บริการอย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีระวัฒน์ ทองแท้ (2550)

2. ด้านการบริหารจัดการ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับ การกำหนดทิศทางในการใช้ทรัพยากร ทั้งหลายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายขององค์กร การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (Efficient) เฉลียวฉลาดและคุ้มค่า (Cost-effective) การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective) มีการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง (Right decision) และมีการปฏิบัติสำเร็จตามแผนที่กำหนดไว้ เช่น 1) มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจและประโยชน์การเสียภาษีอากร 2) เงินภาษีที่ชำระให้กับ อบต.ฯ จะนำไปใช้ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริตและ โปร่งใสตรวจสอบได้ 3) เงินภาษีอากรที่ชำระให้ อบต.ฯ จะนำไปพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า 4) มีการสร้างความตระหนักในการเสียภาษีแก่ประชาชนอย่างเสมอภาค 5) มีรูปแบบการสื่อสารประชาสัมพันธ์ในการเสียภาษีที่หลากหลาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิลวรรณ กชเวช (2551)

3. ด้านความพึงพอใจ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับระดับความรู้สึกรับหรือไม่ชอบมากน้อยของผู้ใช้บริการที่มีผลจากการเปรียบเทียบระหว่างการใช้บริการต่าง ๆ กับความคาดหวังของผู้ใช้บริการที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งประกอบด้วย ด้านการใช้บริการ

อย่างเสมอภาค ด้านการให้บริการที่ตรงเวลา ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า สอดคล้องกับงานวิจัยของพัฒนา เจนวิไลศิลป์ (2550)

4. ด้านการติดตามและประเมินผล เป็นการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงาน ประเมินคุณภาพการปฏิบัติงานและประเมินประสิทธิผลของการควบคุมภายในที่วางไว้อย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ เช่น การจัดทำรายงานผลการดำเนินการจัดเก็บภาษี การจัดส่งหนังสือแจ้งเตือนเกี่ยวกับการชำระภาษีอย่างสม่ำเสมอ การติดตามทวงถามลูกหนี้ค้างชำระ และการเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการจัดทำแผนการจัดเก็บภาษีและ การชำระภาษี สอดคล้องกับงานวิจัยของพัฒนา เจนวิไลศิลป์ (2550)